

Uredništvo in upravnishvo Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljave, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canada je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, vseh, Canadi i stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 28. marca (March) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 13.

Okoliščine so ugodne... Naprej!

Uspeh agitacije pri organizatornem delu naše — vseh svobodniških enot in kakor drugih enot — je odvisen od okoliščin.

Pred petnajstimi leti gotovo niso bile razmere ugodne za ustanovitve in razvoj svobodniške podpornice organizacije. Slovensko ljudstvo, ki je prihajalo tedanja leta preko oceana iskati kruha v Ameriko, je večinoma še živel v mišljenju svojih očetov, dedov in pradedov. Zakoni fizike, astronomije, znanost, zemljepisje, delo v rudnikih in tovarnah so jim bili spanska vas. Strela jim je bila zažareno železo, točo in dež je znal "napraviti" vsak sedmošolec (!) v sobi, ako je skrbno zadelal vse luknjice. Največja evropska mesta so bila zanje enako oddaljena od Rima, ker so smatrali Rim za središče sveta. Nekaterim ni šlo v glavo, da se zemlja suče okoli svoje osi in krog sonca, ker o tem ne opazijo nič. O železnici so našli dedje in stare mame govorili, da jo je izumel hudič, saj drugače je bilo zanje nemogoče, da bi ogenj in voda vstvarjalo tako močno silo, da je vlekla več, kakor bi se dalo naložiti na tisoč "parizarjev". Pogovori v domovini se po zimi krog zapečali niso sukali o drugem, kakor o božjih potih, svetih podobah, čudežih, čarovnijah, vodomecih, volkodlaku, mori in strahovih.

Petnajst let res ni dolga doba, vendar je pa za človeka že skoraj pol življenjske dobe. V tej kratki dobi se je v mišljenju ameriških Slovencev izvršil velik preobrat, katerega ne vidijo le fanatični slepci, ki so podobni tisti ženi, ki je rekla, da Slovenci niso za moderna prometna sredstva, ker so naši predniki hodili peš in da Slovencev ne bodeta podrla napredek in tehnika, ker so trdnih nog. Ljudje, ki so Matajevemu Matijati razbili fonograf, postavljajo danes čimdalje bolj redki med Slovenci v Ameriki.

Kakor se je spremenilo mišljenje glede tehničnega napredka in naravnih prikazov v narodu, ravnotako danes misli narod povsem drugače o sestavi današnje človeške družbe in gospodarstvu. Starokopitneži, kedar agitirajo za podpornice organizacije, v katerih voditelji nočejo nič slišati o napredku, še vedno ostajajo pri sredstvih, ki so že zdavnaj izgubili svojo privlačno silo, ker jih je ljudstvo spoznalo, da nimajo drugega namena kakor braniti privilegije onih, ki se preživljajo z oplajenjem ljudskih mas. Zaman pričakujemo od njih resne razprave o materialnih koristih ljudske množice. Pri njih še vedno odločajo interesi posameznikov. Tudi bobneče fraze, ki so od znotraj votle in od zunaj pa nič, so pri njih še vedno v navadi. S takimi sredstvi skušajo razcepiti ameriške Slovence, ki so v ogromni večini delavci, da ovirajo njih združenje v gospodarske namene. Ta taktika nasprotnikov splošnega ljudskega blaga se obnese le pri nerazsodnih in fanatiziranih ljudeh, katere potem izrabijo za svoje osebne koristi in politične namene.

Prav nasprotni namen in prav nasprotno taktiko pa zahteva naše delo. Na nasprotno stališče se morajo postaviti tudi agitatorji za svobodniške zveze in jednote. Posebno naša podporna organizacija je na temelju enakih pravic za ženske in moške člane, mejtem, ko jednote, v katerih dominirajo srednjeveški nazori, ne priznajo enakopravnosti žene. Po zaključkih zadnje konvencije mora "Glasilo" prinašati članke, iz katerih naj delavski sloji razumejo, kako naj se združujejo v razrednih organizacijah, borijo proti iz-

korišćanju in vzgajajo za nov svetovni nazor.

Naša jednota nima le naloga podpirati bolne in ponesrečene brate in izplačevati njih dediščino, marveč ima nalogo tudi izobraževati in združevati. Delo naše jednote je delo združitve in prosvete. Zato pa v boju z nasprotnikom ne bodimo nikdar osebni in nikdar ne rabimo demagogičkih sredstev. Program naše jednote je dovelj jasen v načelni izjavi, kakor tudi v zaključkih in resolucijah konvencije. Bolj kot vsaka druga jednota mora graditi naša jednota na razsodne, načelno izjavo, resolucije, ustavo in pravila umevajoče brate in sestre, da raztolmačijo onim, ki še ne razumejo, kakšno kulturno delo vrši naša jednota.

Bistvo naše jednote tiči v tem, da sleherni pozna namen in cilje naše jednote, združevanje slovenskega delavstva v Ameriki v svojo korist, brez vsakih osebnosti ali pa hujškanja delavstva proti delavstvu. Sleherni slovenski delavec bi se moral seznaniti, kako se naj delavstvo združuje do največje popolnosti, ki je ključ do spoznanja in samostojnosti, ki sta neobhodno potrebna v družabnem razrednem boju, ako se hoče pridobiti trajnih uspehov in se hoče delavstvo čimprej osvoboditi današnje mezdne suženosti.

Vseposvodi, kjer žive slovenski delavci ali pa slovenski farmarji je treba snovati poleg podpornih tudi zadržne organizacije in graditi izobraževalne domove. Kjer koli živi slovenski delavec, naj se pridruži svoji strokovni organizaciji in organizira politično v stran ki, ki ima za svoj končni cilj socializem, razredni socializem, ki je nekaj čisto pozitivnega in določnega: je cilj, ki vodi k pravičnosti in ima namen ustvariti pravično človeško družbo.

Pri tej agitaciji pa ne smemo nikdar pozabiti na svojo jednoto. Pridobivati ji moramo čimdalje več članov in članice, ker s tem pridobimo zaeno tudi vedno več bojevnikov za pravično človeško družbo, v kateri ne bo treba stradanim ljudskim množicam prosjati za delo ob času gospodarskih kriz od tovarne do tovarne, v kateri ne bodo starčki in pohabljeni delavci umirali počasi lakote in se ne bodo dogajale družinske drame v delavskih družinah, ker je oče brez dela. Pretresti mora vsakega delavca do dna srca, ako čita, da je cela delavska družina končala s samomorom, ker ni bilo živeža v hiši, ali da je strašna katastrofa uničila od 100 do 300 delavskih življenj, ker so bile varnostne naprave zavoljo dobičkalovstva pomanjkljive.

V naselbinah, v katerih živijo člani (ice), oddaljeni od svojega društvenega sedeža, naj ustanovijo nova krajevna društva, ako živi zadostno število Slovencev ali pa družih Slovanov. Kjer obstoje že krajevna društva, naj se ne umorno pridobiva nove člane in članice za jednoto. Naš namen mora biti, da preprečimo vse Zdr. države čimprej tako gostu s krajevnimi društvi naše jednote, da bo naša jednota imela v vsakem selu, kjer se govori slovensko, svojo postojanko.

Naš cilj je in mora biti nevzdržema naprej. Ako obstanemo pri pridobljenih postojankah, tedaj pomeni že to nazadovanje. Vedno nove čete — društva se morajo združevati pod okriljem S. N. P. J., da lahko pišemo in govorimo o napredku. Do sedaj so bratje in sestre častno vršili svojo nalogo in smelo lahko trdimo, da jo bodo tudi bodoče, ker poznajo pomen krepke podpore organizacije z jasnimi in določenimi cilji.

Zato pa na delo vsi! Okoliščine so ugodne!

Ameriške vesti.

— Strašen vihar vrtinec združen z bliskom in gromom je divjal v nedeljo zvečer preko več držav. Najhujše je trpela država Nebraska. V Omahi je približno 200 oseb izgubilo svoje življenje, do 700 oseb je pa ranjenih. Vihar je preobračal hiše, podiral brzojavne drogeve, ruval drevje, trgjal reklamne deske. Vrtinec je sledil hud nalive in nastala je temna noč. Iz podrtin je švigal plamen, ki je demonsko osvetljeval okolico, ki je bila v razvalinah. V mestu je nastala grozna zmešnjava in prestrašeni prebivalci so bežali na vse strani. Ko je governor zvedel za nesrečo, je poslal takoj tri stotine milice na pomoč. Iz forte Crook je pa dospelo na lice nesreče tristo zveznih vojakov.

Sel, ki je prihajal na konju v mesto, je sporočil, da je vihar odnesel majhno mestec Yutan ob Union Pacific železniški progi. Petnajst oseb je mrtvih, krog 50 pa težko ranjenih, med katerimi bodo nekatere umrle.

Mestec Flag Spring, Mo., ki šteje krog 600 prebivalcev je tudi razdejano. Vihar je podrl cerkev in kakih deset hiš, v katerih so bivali premožnejši ljudje in so bile solidno zgrajene. Iz Des Moines, Ia., so poslali rešilni vlak z 20 zdravniki in 40 bolniškimi strežnicami.

Tudi Chicagi ni prizanesel vihar. Na severni strani je podrl nekaj hiš. Orio Slucombe, 12 letni deček je bil tako nevarno ranjen, da je za poškodbanj umrl.

— Josiah De Witt, varuh 15 let starega dekleta Helene De Witt je naznanil zapušćinskemu sodniku, da njegova varovanka ne more živeti z 12 tisoč dolarji na leto. Nato je zapušćinski sodnik Fowler v New Yorku dovolil 20 tisoč dolarjev na leto.

Res čudo! Lastniki veletrgovin pa izjavljajo, da lahko odraščena dekleta, ki so pri njih v službi, živijo s tremi dolarji na teden. Vzlic temu pravijo nekateri ljudje, da danes ni narobe svet. Za enega naj zadostuje tri dolarje na teden ali 156 dolarjev na leto, nekdo drugi pa ne more živeti z 12 tisoč dolarji na leto.

— Pri obravnavi v Herkimeru, N. Y., v kateri je obtožen štrajkujoči delavec Boehini iz Little Fallsa, da je ščuval ljudstvo k punitu, je dobil besedo zagovornik Moore, ki je dejal v svojem nagovoru na porotnike, da bo dokazal, da sta župan in policijski načelnik Long imela konferenco, še predno je prišlo do nemirov in da je policijski načelnik provocal pretep, ker je mirnega štrajkujočega delavca pobil na tla. Povdarjal je tudi, da so štrajkujoči delavci vedno mirni in niso nikdar rabili sile.

Priča France Russo, grocerist je izpovedal, kako je načelnik policije zlomil palico, na kateri je bil pritrjen prapor štrajkujočih delavcev. S kosom palice, ki mu je ostal v roki, je pa udaril neko žensko po glavi. Po tem dogodku so pričeli policaji s količi udrihati po neoboroženih moških in ženskah. Čelo mlada dekleta so pobijali na tla. Nadalje pripoveduje priča, da je videl, kako je policaj odvedel delavca v tovarno, iz katere se je delavec vrnil s krvavo glavo. Videl je tudi, kako so policaji zgrabili Boehinija poleg Slovanke dvorane in ga vrgli v policijski voz. V tistem času je pa ležal neki štrajkujoči delavec z razbito glavo na ulici.

Priča Karel Lorehi izpove, da je slišal, ko je policijski načelnik peljal delavca Shitrona: "Pojdj z menoj. Videl boš tam prijatelja, ki je mogoče že mrtev. Kasneje je videl Lorehi da so policaji pobijali štrajkujoče delavce kakor stekle pse.

Priča Lojze Marozek izpove, da je videl kako je policijski načelnik pobil nekega delavca na tla. Ko so delavcu prihiteli mlada dekleta na pomoč, so jih pa policaji napadli s količi.

Le naivneži si domišljajo, da živimo v svobodni deželi. Kedar je delavec brez dela, lahko svobodno umrje lakote na cesti, kadar pa štrajka, ga pa policaj ali najeti be-riči lahko svobodno pobije na tla. Druge svobode pa tudi tukaj ni! Pravo svobodo bodo delavci še le takrat uživali, kadar bodo zakoniti za vse enaki.

— Tenner, governor države Pennsylvanije je obljubil podgovenerju države Illinois, da bo vporabil ves svoj vpliv, da pensilvanskega parlamenta prične s preiskavo o vzrokih belega suženstva. Mi želimo, da bimo ostalo pri besedah in preiskavi, marveč da se upelje poštena minimalna plača za delavke, ki je najboljše sredstvo za omejitev belega suženstva.

— "International Harvester Co." — trust, ki proizvaja poljedelske stroje — je mogoče vsled splošnega ogorčenja, ki je zavalovalo v ameriškem ljudstvu zavoljo nesramno nizke mezd, ki peha delavke v belo suženstvo ali pa vsled preiskovalne komedije s trusti, zvišal svojim delavkam mezdo, kar bo trustu provzročilo 75 tisoč stroškov na leto.

Ako ogledamo to človekoljubno delo trustanov pod drobnogledom, tedaj se takoj prepričamo, da teh 75 tisoč dolarjev ne prihaja iz žepov trustanov. Ta vsota prihaja iz rezerve, v katero se steka dobiček, ki ga trustovec ne razdele med seboj kot dobiček.

To napovedano zvišanje mezd dokazuje, da se lahko delavcem poviša mezdo, ne da bi bilo treba zvišati ceno izdelkom. Ako trustovec napravi tako ogromen dobiček, da ga ne morejo, ali nočejo radi javnosti razdeliti med seboj in velik del tega dobička naklada v posebni rezervi, potem je jasno, da zvišanje mezd ne podraži izdelka. To velja tudi za druge truste.

— Strašen poplav v državi Ohio je uničil devet tisoč človeških življenj: Pet tisoč oseb je utonilo le v mestu Dayton, 2 tisoč v Miamisburgu, 1.000 v Hamiltonu, 540 v Piqui, 500 v Celini in še vedno prihajajo poročila, ki množe število žrtev.

Ob reki Miami nad Daytonom, sta bila dva velika rezervarja. Ko je odhajal list v stroj, je bilo nejasno, ali so počile stene enega rezervarja ali obeh. Voda je bila globoka do trideset čevljev in je prihrumela kakor hudournik iz gorovja. Odnasala je lesene hiše in podirala tovarne in poslopja iz opeke.

Nad Hamiltonom je počil ponoči drug rezervar. Poplav je zajel ljudi, ko so spali.

V Delawaru se je reka Olen-tangy spremenila v jezero in poplavlja skoraj celo mesto. Kakih 50 do 100 oseb je utonilo. Ljudje so splezali na drevje, brzojavne drogeve in bežali na strehe, kjer so klicali na pomoč.

V Clevelandu je narasla reka Cujahoga poplavlja industrielni okraj. Več kakor 50 tisoč delavcev je bilo prisiljenih praznovati. Reka je odnesla les, ki je bil vreden več tisoč dolarjev, v jezero.

V Daytonu so proglasili obsedno stanje. Governor Cox se je obrnil za pomoč do družbe Rdečega križa.

Dayton šteje 116.000 prebivalcev. V mestu se križajo tri velike reke in majhen potok.

— V Pittsburgu so tako slabe razmere za delavce v tovarnah, da se je štrajkujočim delavcem v je-

klarnah in steklarnah pridružil več tisoč delavcev. Zdaj znaša število vseh štrajkujočih delavcev 10 tisoč. Povsod zahtevajo delavci zvišanje mezd, ki je danes tako nizka, da delavci ne morejo preživljati svojcev, ako tudi vsak cent obrnejo desetkrat, preden ga izdajo. V steklarni Mononghela, v kateri izdelujejo šipe, je ravnateljstvo ugodilo delavskim zahtevam, mejtem ko v Bellevornon tovarni stavka še 500 delavcev.

— V Baltimore, Md., je pri požaru, ki je izbruhnil v klavnicah Union Abatoir družbe, ponesrečilo 12 ognjegasev. Pokopala jih stena pod seboj in nekatere poškodovale tako nevarno, da bodo za poškodbami umrli.

— V New Yorku je plin provzročil v tovarni, 638 E. 12. St., silno razstrelbo, in vrgel zapadne in zadnje stene 4. in 5. nadstropja na dvorišče neke stanovanjske kase, na katerem so se igrali otroci. Neki otrok je obležal takoj mrtev, drugi je pa dobil nevarne rane, da je kmalu izdihnil. Ko se je dogodila razstrelba, ni bilo delavcev v tovarni. V nasprotnem slučaju bi bilo število žrtev mnogo večje.

— Legislatura države Delaware je glasovala proti ženskem volilnemu pravu. V tej državi bičajo vsakega moškega javno, ki bi se drznil pretepeti svojo ženo. V odklonitvi ženskega volilnega prava se pa zreali vsa linavščina teh klavernih modernih vitezev, ki storijo za žene vse, le volilnega prava jim nočejo dati, da bi sodelovale pri zakonodaji.

Ali se gospodje v legislaturi bojijo za svoje sedeže?

— V Pittsburgu so aretirali S. L. Heeterja, načelnika pittsburskih šol, ker je vedel za neko operacijo, ki je bila izvršena na služkinji Ethel Fisherjevi, ki je sedaj v kritičnem položaju. Sodnik ga je postavil pod 5000 dolarjev varščine in ga izročil veleporoti.

Tudi Jurij Pattersona, ljubljencega služkinje, so zaprli.

— Kongresnik Stanton Warburton iz Washingtona hoče predložiti kongresu zakonsko predlog, po kateri naj bi se povišal davek za smodke pri škattli od \$4.50 do \$12. Po njegovem mnenju naj bi se denar porabil za gradnjo državnih cest.

Mi ne verjamemo, ako bi se povišal davek na smodke, da bi imeli dobre ceste. Že danes se v vseh okrajih, mestih in vaseh pobira tako visok davek za gradnjo in vzdrževanje cest, da bi v Ameriki lahko imeli najboljše ceste.

Kaj pomaga cestninski davek, ko imamo graftarje, ki gradijo ceste v svojem žepu.

— Iz Topeke, Kas. poročajo, da se porotniki v obravnavi proti metodistovskemu duhovniku, ki je bil obtožen, da je umoril svojo soprogo, ker ji je porinil umetne zobovje v goltanec, niso mogli zjediniti. Osem ga je smatralo nedolžnim, štirje za krivim.

— Nova obravnava in tretja obravnava proti znanemu delavskemu zagovorniku Darrowu prične po zadržilu državnega pravdnika Fredericksa dne 31. marca v Los Angelesu.

— V "svetem" mestu Zion City, ki ga je ustanovil znani verski humbugar Dowie ali Elija III. so se stekli starešine med seboj.

— Iz Grand Havena, Mich. poročajo, da je parnik "Pere Marquette" št. 18" rešil 19 ribičev, ki so bili tri dni s svojimi ladjami v ledu na Mišiganskem jezeru. Ribiči so mnogo trpeli vsled mraza, pa tudi jesti niso imeli kaj.

Inozemstvo.

Med Avstrijo in Črno goro se je poostiril položaj, ko Črna gora ni odgovorila povoljno na noto, v kateri se je zahtevalo, da se nepri-zadetim osebam dovoli oditi iz Skadra in da se ne sme streljati v mesto. Nadalje je Avstrija zahtevala zadošćenje, ker je črnogorska vlada prisilila katoliške in mohemedanske Albance, da so prestopili v pravoslavno vero.

Avstrijska mornarica baje križari ob obali Albanije, Črne gore in južne Dalmacije.

Iz Londona poročajo, da so Bolgari zasedli prvo obrambno črto pri Drinopolju. Boj je bil hud in na obeh straneh je padlo mnogo vojakov.

Velesile so se baje sporazumele glede severne meje Albanije, ki se bo razprostirala od Jakove do Oktridskega jezera.

Po poročilu iz Carigrada so Turki potisnili Bolgare pri Čataldži nazaj, a Bolgari so po hudem boju zopet zasedli izgubljene postojanke.

Polkovnik Manuel Blanche Alcade, izdajatelj lista "Nova Doba", ki je bil zaupnik Madera, je izpovedal, da se v noči od 23. do 24. februarja ustrelili Madera v vladni palači, podpredsednika Suarezja pa zadavili. Po storjenem zločinu so morilec odnesli mrliča v ječo. Alcade trdi, da lahko svojo izpoved dokaže z verjetnimi pričami.

V zapadnem delu pušave Sahare so Arabci okoličili oddelek francoskih vojakov in pobili vse do zadnjega moža.

Oddelek je bil oddaljen do 120 kilometrov od Timbuktua, francoske vojaške postaje. Bil je slabopreskrbljen z vodo in strelivom.

Umobolnega zamorca, ki je v Parizu streljal na ljudi s samokresom, so detektivni ugnali s smrdljivimi bombami. Zamorec je zbežal v neko hišo in od tam na streho, kjer so ga detektivji prijeli napol zadušenega. Smrdljivke so prišle v navado, odkar so oblegali avtoroparje v njih trdnjavi.

Gdč. Silvia Pankhurst, predbojevnica angleških snufzetk, si je z glavnim strijkom izvojevala svobodo iz ječe Holloway. Izpustiti so jo morali, ker se je bilo bati, da umrje gladu. Zaprli so jo, ker je dne 18. februarja zdrobila in pobila mnogo šip.

Ob južni obali Anglije so divjali hudi viharji. Vihar je dosegel hitrico 80. milj v uri. Mnogo majhnih jadrnic je postalo žrtev viharja, ki je tudi na obrežju napravil veliko škode.

Na Francoskem je po odstopu ministrskega predsednika A. Brianda prevzel njegovo mesto Jean Barthon, ki je sestavil nov kabinet.

V Nemčiji so v Kelmorajnu obdržali velik protesten šod proti ameriškemu tobačnemu trustu. Nekateri govorniki so priporočali državnji monopol za tobak, drugi pa hbojkt ameriških tobačnih izdelkov.

Iz Berlina poročajo, da so socialisti položili vence na grobove žrtev, ki so padle v revoluciji 18. marca 1848 v poulični bitki. Demonstracija je bila ogromna in demonstrantje so korakali v velikih oddelkih mimo spomenika. Red so vzdržavali socialisti s svojimi reditelji.

Nemški kapitalistični listi na Dunaju hujskajo, da naj Avstrija nastopi z vso energijo proti Črnogorcem in naj si z orožjem poišče zadošćenja.

DOPISI.

Skidmore, Kans.

Dne 14. januarja je nemila smrt ugrabila br. Bernarda Robarja, dobrega in zvestega člana društva "Priatelj", štev. 76. Rajni je odšel zjutraj zdrav na delo v rudnik. Delal je kakšne dve uri, ko se je nad njim utrgala debela plast kamenja in ga poškodovala tako težko, da je na licu mesta takoj izdihnil.

Bernard Robar je bil v najboljši moški dobi in oženil se je lanske leto. Doma je bil iz Slovenske Bistrice na Štajerskem. Lani v decembru je bil izvoljen predsednikom društva "Priatelj" in bil je ustanovitelj tukajšnjega jugoslovanskega soc. kluba. Tukajšnje delavstvo je sprejelo rajnega brata v mnogobrojno število k zadnjemu počitku. Iz naše naselbine se je sploh vsakdo udeležil pogreba, kar dokazuje, da je bil obče priljubljen. Sprejeli smo ga tudi z zastavo združenih društev v državi Kansas. Z bratom Robarjem smo izgubili zopet neumorno delavnega brata na polju prosvete in bojevnika za delavske pravice. Bodi mu lahka tuja gruda! Njegovim sorodnikom pa naše sožalje!

Naši "dobrotniki" — kapitalisti se že zopet kujejo in osrečili so nas s svojim blagom — neprosto voljnimi in neplačnimi počitnicami. Zdaj delamo le po dva in tri dni v tednu. Ako bi takrat zaslužili dobro, ko se dela s polno paro, tedaj bi se noben rudar ne jezil, ako bi par mesecev počival v letu, ker naporno in trajno delo tako utruja vsakega rudarja, da si želi počitka. Slab zaslužek in neznoša draginja pa toliko pritiska na rudarja, da se njegove želje ne morejo osredotočevati na počitek, namreč le na trajno in nepretrgano delo, dasiravno tako mukotrpno delo spodjeda njegovo zdravje.

Letos pa kaže sploh slabo in menim, da bo neprosto voljnih počitnic še preveč. Zato pa ne svetujem rojakom, da bi šli iskat dela v državo Kansas.

Frank Čemažar.

Johnston City, Ill.

Delavski položaj je slab. V večjih premogovnikih dobivajo delavci počitnice in hodijo gledat, kedar bo "boss" zopet imel delo zanje.

V tej naselbini živijo razni narodi: Angleži, Francozi, Škotje, Italijani, Litvinci, Poljaki, Madžari in Irči. Poleg njih pa živijo tudi Hrvatje in Slovenci. Večina delajo vsi v premogovnikih in le malo jih dela ob solnčni svetlobi.

Tukajšnji Slovenci in Hrvatje so dobro organizirani v podporni organizaciji in imajo tri podporne društva, ki pripadajo k S. N. P. J., S. S. P. Z. in N. H. Z. Najmočnejše društvo je Johnston City, štev. 91. S. N. P. J. ki šteje približno 50 članov. Včasih pa tudi več. Posebno po poletih se skrči število članov, ker je tukajšnje podnebje nezdravo in marsikdo odpotuje v druge kraje. Društvo je staro že nad pet let in vendar nam do sedaj še smrt ni ugrabila nobenega brata.

Prvi je umrl br. Jacob Peronič po dolgi in mučni bolezni dne 17. marca. Rajni je bil rodom Hrvat, mladenič v najkrepkejši dobi, prijazen fant in zvest član S. N. P. J.

V domovini zapušča žalujejo stariše, tukaj pa sestro, pri kateri je bil na hrani in stanovanju. Društvo mu je priredilo lep pogreb. Sprejeli so ga skoraj vsi člani do gomile, kjer se je čitala bratska nagrobnica. Po prečitani nagrobnici smo se razšli s potrtem srecem vsak na svoj dom. Bodi mu zemlja lahka v tujini!

Vse Slovence in brate Hrvatje v Johnston Cityju in okolici; posebnost pa na one, ki so člani društva Johnston City, štev. 91., vabim uljudno, da se udeležijo veselice, ki jo priredi naše društvo dne 5. aprila v dvorani Columbo v korist društveni blagajni. Začetek ob sedmih zvečer. Vsakdo naj se potruži, da pride ob pravem času, in da bo veselica vsestransko zanimiva.

John Slivnik.

Radly, Kansas.

V minolem letu je naše "Glasilo" mnogo pisalo o ustanovitvi

zadružnih prodajalnih, katerih se jih je tudi precej ustanovilo.

V državi Kansas imamo pet slovenskih takozvanih konsumnih društev. Pred pol letom so se v Radleyju odločili pozhvalni in napredni možje, da se združita dve slovenski naselbini Radley in Dunkirk za to prekoristno idejo. Na prvi poziv se je odzvalo lepo število rojakov za združbo, da bi bili lahko kos vsem nasprotnikom (ki so tako povsod), ako bi bili vsi ostali zvesti ti ideji. Danes je komaj polovica od teh še zadrugetarjev.

Komaj smo odprli vrata zadružne prodajalne, so trgovci napeli vse svoje moči, da uničijo zadrugetarje. Znižali so pri blagu večalmanj cene in obetali, da bodo vedno prodajali ceneje kot v konzumu. Neki trgovci se je celo izrazil, da bo žrtvoval en tisoč dolarjev, da nas uniči. Gotovo se ni s težkim delom trudil za tisočak, da ga je lahko obljubil za tak namen.

Vsak delavec, ki je izjavil, da se pridruži konzumu, je dobil vse ceneje. Neki delavec je pa dejal, da noče imeti opravka z zadrugetarji in plačati je moral za vrečo moke \$1.50, mejtem ko so drugi plačevali \$1.35, dasiravno je bilo treba razvažati moko v okrožju 7. milj. Našim rojakom so ponujali moko celo po \$1.25. Tako so delali skrajaj z vsemi življenskimi potrebščinami.

Cenjeni rojaki! Ali ste že kedar preudarili, kje so dobili trgovci denar, da so vam nakrat lahko ponudili blago ceneje na prodaj, ko se preje vedno tarnali, da prodajajo v zgubo. Zakaj so nakrat znižali ceno? Sedaj lahko vidite, da so znižali cene vsled pritiska združene sile. Kakor hitro bo ta sila odjenjala, bodo šle pa cene zopet kviško. Zato se pa pridružite k nam, da bo ta združena sila še jačja in močnejša.

Marsikateri nezavednež vpraša koliko smo napravili dobička? Z mirno vestjo lahko rečem, da smo zadovoljni z vspehom, ako vpoštevam pičlo število zadrugetarjev. Ob novem letu smo imeli revizijo za prve štiri mesece. Pri reviziji smo izvedeli, da so dohodki popolnoma pokrili stroške za najemnino, plačo delavcev v prodajalni in razvažalec blaga, kakor tudi stroške za stalno opravo v prodajalni in vozne stroške. Poleg je pa še 30 dolarjev čistega v blagajni vzhle hudemu boju za obstanek. Do sedaj nas je samo 26 družin in nekaj samcev v zadrugetarji. Zdaj pa preudarite rojaki, koliki bi bili dohodki, ako bi bilo dve sto družin v zadrugetarji. Rojaki v okolici pridružite se zadrugetarji. Ne izgovarjajte se, da je treba plačati 25 dolarjev pristopnine. Denar vam nahi ostrebi in pristopnino lahko plačate v obrokih po pet dolarjev. Pridite na sejo in prepričajte se o vsem. Upam, da ne bo moj klic ostal brez uspeha, ko so v naši naselbini večinoma vsi socialisti, kakor se je pokazalo na dan volilne bitke. Vsak dober socialist verjame v organizacijo in se zaveda, da je moč v združenju. Le združeni se lahko upremo izkoriščevalcem na vseh poljih, nezdruženi jim pa služimo za igračico, da ravnoja z nami po svoji volji. Z zadrugetarji se lahko delavec pomaga že v mejah današnje družbe. Kdor hoče sebi in svojem dobro se bo gotovo pridružil zadrugetarji in ne bo gospodarsko ojačeval svojih nasprotnikov.

Članom konzumnega društva priporočam, naj agitirajo s podvojeno silo za dobro stvar. Čas je že da se slovenski trpin v Ameriki organizira tudi gospodarsko.

Vsaakega novega zadrugetarja pa sprejememo z veseljem in istimi pravicami, kot jih imajo ostali zadrugetarji, v našo sredo.

Fr. Rugelj.

Gross, Kans.

Dopisnik "Cl. Am." piše v št. 19, da so dopisi v "Proletareu" in "Glasilu" brutalno neumne vsebine. Na podlagi te trditve stavim dopisniku naslednja vprašanja:

Zakaj nasprotujete napredku slovenskega naroda v Ameriki? Zakaj hočete zanesti bratomorni boj v SNPJ? Ako ste izsledili nesramno vsebino v "Glasilu", zakaj niste tega sporočili gl. nadzornemu odboru. Zakaj niste svojega dopisa priobčili v "Glasilu", da bi vas poznali vsi člani in članice, kakšen napredek želite SNPJ? Zakaj se skrivate za hrbet urednika "Cl. Am." in blatite delo zavednega delavstva v Ameriki? To so vprašanja, o katerih sem pre-

pričan, da ne bom nikdar dobil odgovora.

V dopisu sem čital, da so člani primorani pod kaznijo čitati "Glasilo." Kje in kedar se je pa to sklenilo, da mora vsak član prečitati "Glasilo" od prve do zadnje vrstice? Delegatje in delegatkinje na peti redni konvekciji so le sklenili, da naj "Glasilo" prinaša članke ki se pečajo s strokovno in gospodarsko organizacijo in so pisani v naprednem duhu moderno po literarno in strokovno organiziranega delavstva. Ako vam niso kot posamezniku članki te vrste, vseč in sploh zahtevate, da ne pridejo v "Glasilo", potem se postavljate po robu vsem delegatom in delegatkinjam, ki so zborovali na peti redni konvekciji, sploh celi organizaciji, ki je delegate (inje) izvolila kot svoje zaupnike.

Cenjeni dopisnik! Ali ste že kedar čitali v "Glasilu", da se je napadalo kakšno slovensko organizacijo in ji diktiralo, kako naj uravnava svoje posle. Do danes je le vaš lokalni list, pri katerem imate zaslobom udrihaje po vsaki enoti, kadar je obdrževala svojo konvekcijo.

Ko so zavedni Clevelandčani pričeli ustanovljati zadružno prodajalno, je bil zopet vaš lokalni list, ki je nasprotoval tej akciji. Ko so bili v Clevelandu delavci na štrajku, so človekoljubi vaše vrste sklenili, da če ne bo denarja, ne bo tudi blaga. Na ta način se požene slovenske trpine zopet nazaj v sužnost.

Ko smo pred tremi leti in 6 meseci stivali v Kansasu, so nam šli vsi tukajšnji trgovci na roke. Imeli smo kredit in stavka je končala z zmago delavstva. Zato jim tudi izrekam zahvalo.

Vaš lokalni list piše, da "Glasilo" sili Slovence v socializem. Prijatelj, vi nimate pojma, kakšni vzpoki učinkujejo, da se množe vrste socialistov. Odstranite iz človeške družbe revščino, glad, pomanjkanje, pa ne bo socialistov. Vam se niti ne sanja, da živijo danes ljudje, ki bi radi delali, pa ne dobe dela; ki so lačni, pa nimajo kaj jesti. Ako vas sođim po vašem dopisu, potem živite v domišljiji, da živijo delavci v palačah in se gostijo pri bogato obloženih mizah s šampanjcem in najfinjšo pečenko.

Ako študiram vaš dopis, potem zaključujem, da niste nikdar čitali ustave in pravil SNPJ., ker potem bi morali vedeti, da se naša jednota kot organizacija ne umešava v versko in politično prepričanje posameznika, in da je še vsakemu izplačala bolniško podporo, ne da bi ga vprašala po njegovem verskem in političnem prepričanju, ako se je ravnal po pravilih.

Prijatelj! Najsmušenejši v vašem dopisu je pa fakt, da ste zamenjali popolnoma pojem o spoštovanju zakonov. Ako sodim po vašem dopisu, tedaj so velekapitalisti, ki so okradli Zdr. države za bogate rudnike in Alaski in katere zdaj drži zvezna vlada zavoljo tatvine, sami pošteti ljudje. Peta božja zapoved se glasi: Ne vbijaj! Tudi po postavi je prepovedano vbijati. Kapitalisti pa zavoljo profita vbijajo ljudi v rudnikih, delavnicah, železnicah itd. Vsi ti ljudje po vašem mnenju ljubijo postave, socialisti, ki zahtevajo, da se postave spolnujejo točno in vestno, so pa po vašem mnenju kršileci zakonov, sploh ljudje izven postave.

Cenjeni dopisnik. Vsi smo morali ostaviti svojo domovino, ker za nas ni bilo kruha doma. Šli smo v svet, da si zboljšamo svoj položaj. Nihče ni zapustil svoje domovine, da bi se prišel zabavati v Ameriko. Vsakdo je moral priti za delo, ako je hotel preživeti pošteno sebe in svoje. Ali tudi tukaj smo naleteli na kapitaliste, ki izprešajo iz delavcev, kolikor le morejo. Zato je pa vsakdo nasprotnik delavstva, kdor je nasprotnik delavske organizacije, ki je za delavce najboljše sredstvo za zboljšanje življenskih razmer le čvrsta in razredno zavedna organizacija.

Slovenci v Gross in okolici! Ne ozirajte se na čenče nasprotnikov delavstva. Ustanovimo novo društvo in pridružimo ga k SNPJ. Kdor je za napredek SNPJ. na delo in naprej po začetni poti!

Frank Smredu.

Cleveland, Ohio.

Opozarjam članice društva "Predne Slovenke", štev. 137, da se

bo slavnostno razviti nove zastave vršilo dne 11. maja t. l., v prostorih br. Primoža Kogojca.

Cenjene sestre! Čas beži. Da bomo kos našim velikim pripravam, moramo vse na delo. Zastava je naročena pri br. F. Kržetu. Na zadnji seji dne 6. marca smo sklenili, da bodemo na dan slavnosti v narodnih nošah, kar se skoraj spodobi za žensko napredno društvo. Zato priporočam, da se sestre ob pravem času preskrbe z oblekami. Nikar ne čakajte zadnjega dneva, ker bo dosti drugega opravila.

Na seji dne 3. aprila bodo zelo važne točke na dnevnem redu in v interesu vseh sester je, da se seje udeležijo zanesljivo. Seja je velike važnosti radi priprav za veselico in prečital se bo tudi trimesečni račun našega društva.

Sestre, ki še niso nič darovale za zastavo, naj bodo tako prijazne in naj to stori še pred razvitem zastave. Dne 6. februarja t. l. je društvo sklenilo, da mora vsaka sestra prispevati eden dolar. Nekateri sestre so obljubile tudi večje vsote. Tudi te vsote naj se vplačajo še pred slavnostjo.

Fanny Hudovernik, tajnica.

Chicago, Ill.

Dne 13. aprila se vrši velevažna seja društva "Slavija", štev. 1. Poleg družih važnih točk imamo na dnevnem redu volitev novega predsednika, zastavonoše in maršala.

Brat F. Kramaršič, bivši predsednik se je vrnil v Brooklyn, N. Y. Vzrok povrnitve mi je neznan. Vendar pa lahko uganem, da je vzrok ravnosti, ki ga je prisilil, da je iz Brooklyna prišel v Chicago. To je današnji družabni sistem, ki goni in sili tisoče delavcev, da romajo iz kraja v kraj radi drobtinice kruha. Br. Kramaršiču želim največji uspeh, kamor koli se bo podal. V Chicagi se je v kratkem času seznanil z vslovensko naselbino. Poleg S. N. P. J. je bil član pevskega in telovadnega društva. Ljubil je tudi dramatiko. Z njim je slovenska naselbina v Chicagi izgubila dobrega delavca na polju ljudske prosvete.

Br. Kramaršič se je naglo poslovil od nas. V svojem pismu piše: "Žal mi je, da sem moral tako nepričakovano odpotovati od Vas. Prosim, da mi društvo odpusti, ker sem bil rad med Vami. Žalibog, da nisem mogel dalje ostati med Vami. Ne bom Vas hitro pozabil."

Cenjeni bratje, gotovo se spominim Vas in zastave, za katero hočem tudi jaz nekaj darovati . . ."

Rešiti bomo morali razne zadeve, ki se tičejo veselice in slavnostnega razviti društvene zastave dne 25. maja. Nadalje bomo sklepali tudi o veselicah družih društev. Na zadnji seji smo sprejeli naslednja povabila: Bratsko društvo "Francisco Ferrer", štev. 131 nas je povabilo na svojo veselico dne 12. aprila v Narodno dvorano, ki jo priredi z gledališko predstavo. Društvo štev. 100 S. S. P. Z. nas vabi na veselico dne 6. aprila West Pullman, Ill. K slavnostnemu razviti svoje društvene zastave nas je povabilo slov. sam. mladeniško društvo "Danica", ki se bo vršilo dne 11. maja v "American Hall" na 18th Str. Ker bomo istega dne imeli sejo, se bomo slavnosti udeležili po seji.

Bratje in sestre! Dan slavnostnega razviti naše društvene zastave se bliža bolj in bolj. Od povsod prihajajo ugodna poročila. Vendar pa ne prezirimo starega pregovora, ki se glasi: Kakor se posojuje, tako se vračuje. Zato posetimo v najobilnejšem številu veselice društev, ki so nas povabila. Letošnje leto je še le naše društvo dozorlo. Drugo leto bo pa že praznovalo desetletnico svojega obstanka. Člani, na noge, ob takih prilikah! Agitirajmo za društvo in S. N. P. J.! Sedaj imamo sedem članov, ki želimo pričakujejo prihodnje seje, na kateri bodo sprejeti v društvo in S. N. P. J. Naprej za "Slavijo"! Naprej za S. N. P. J.!

John Žvanut, zapisnikar.

Cleveland, Ohio.

Slovenska delavska zadrugetarja prav dobro napreduje v Clevelandu. Kmalu bo imela več svojih podružnic. Vsa čast onim, ki se toliko trudijo, da prihaja čimdalje več delavcev do spoznanja, da so zadrugetarjevalne za delavce.

Odbor in vslužbenici delajo z veseljem. Nobeno delo ni prena-

porno zanje. Zadružna prodajalna je očiten dokaz, koliko se lahko doseže, ako so delavci složni med seboj.

Zavedni delavci so z ustanovitvijo zadružne prodajalne ustregli sebi in groceristom. Delavci imajo svojo prodajalno in dobiček v svojem žepu, groceristom se pa ni treba bati, da ne bi dobili pravočasnega plačila. Izpolnila se je torej želja vseh: svoji k svojim.

Slovenski delavci v Ameriki! Kjer so razmere ugodne in se prijavi zadostno število zadrugetarjev, ustanovite zadrugetarje in ne odlašajte niti en dan z ustanovitvijo. Mnogo se je pisalo o tem v "Glasilu" in končno so se pokazali vspehi te agitacije v Clevelandu in Kansasu. Delavci so se pričeli zavedati, da lahko sami gospodarijo in ne potrebujejo zase gospodarskih posredovalcev. Marsikdo, ki je do sedaj smatral delavce za nerazodno maso, je danes družega mnenja.

Društvo "Napredne Slovenke" bo dne 11. maja slavnostno razvilo svojo zastavo. Društvo šteje danes krogi 100 sester. Vseposvodi je veliko navdušenje za slavnostni dan.

Z mirno vestjo lahko rečem, da žensko društvo prekosi marsikatero moško društvo. Za to se lahko po vsej pravici imenujejo napredne Slovenke. Vedno gredo z duhom časa naprej: Povsod jih vidimo, vsake napredne slavnosti v Clevelandu se udeležijo.

Dolžnost vsake Slovenke naprednega mišljenja v Clevelandu in okolici je, da poseti slavnost dne 11. maja.

Bratska društva S. N. P. J. v Clevelandu in okolici na plan dne 11. maja! Gotovo ne bode izostala druga svobodomiselnost in narodna društva. Čuje se, da se društva že sedaj pripravljajo za slavnost. Gotovo ne bomo pogrešali bratov in sester z bližnjega Loraina.

Ponosno bodo plapolali prapori društva S. N. P. J. in drugih narodnih in naprednih društev. Društvo "Napredne Slovenke" bo zopet pokazalo, da je za napredek in probujo slovenskih žen in deklet v Clevelandu, S.N.P.J. bo pa v Clevelandu bogatejša za en prapor, ki bo plapolal ponosno na javnih prostorih in protestih proti nazadnjaštvu, kot znak bratstva in sloge, kot znamenje napredka! August Kužnik.

Razprava o jednoli.

PREDLOG ZA DODATEK K USTAVI.

Društvo Francisco Ferrer štev. 131 SNPJ., Chicago, Ill., predlaga v smislu ustave člen VII., prva točka "Inicijativa" sledeče:

DVOJNO ZAVAROVANJE.

Člani (iee) SNPJ., ki še niso prejeli nobene bolniške podpore za katerokoli notranjo kronično in ponavljajočo se bolezen in nobene odškodnine za, poškodbo katerekoli telesnega uda, dalje katerim ne manjka nobenega uda ter če uspešno prestopajo zdravniško preiskavo, kakor tudi če glasuje zato nadpolovična večina članov (ie) na seji, zamorejo vstopiti v prvi razred in se zavarovati za \$1200 posmrtnine, \$2 dnevne bolniške podpore; dalje se morejo zavarovati za dvojno odškodnino kot sledi: \$400 za izgubo cele roke ali do pesti, cele noge ali do členkov in za otrpnenje istih udov; \$200 za polovico stopala; \$400 za izgubo enega očesa; \$100 za prst do drugega členka na roki; \$1200 za izgubo obeh rok, obeh nog, obeh oces, ene roke in ene noge in za zlomljen hrbet.

2. Vsak član (iea), ki želi prestopiti v prvi razred, se mora prijaviti društvenemu tajniku (iei) in plačati \$1.50 jamčevine. Društvo potem glasuje na svoji prvi seji o prestopu in če je sprejet(a) pošlje društvo na jednoto \$1.50 v rezervni sklad in 25c za novo oporoko poleg asesmenta. V slučaju da se istočasno prijavi več prosilcev (ilk) za prvi razred, glasuje društvo obenem ne več kot za dva prosilca (ke); to pa velja le za stare člane (ie).

3. Mesečni doneski za prvi razred so: smrtninski sklad 90c, bolniški sklad \$1.30, poškodninski in odpravninski 10c, rezervni sklad \$2.70 mesečno. V slučaju da jednota razpiše izvanredni asesment, plačajo člani v prvem razredu dvojni znesek takega asesmenta.

4. V slučaju bolezni je opravičen vsak član (iea) do podpore \$2 na dan za dobo 6 mesecev, drugi 6 mesecev pa \$1 na dan; v slučaju smrti ali pohabljenja telesnih udov pa do dvojnih zneskov sedaj posmrtnine in poškodnine kakor navedeno v prvi točki tega dodatka k ustavi. Člani ce ob času porodov so opravičene do \$20 porodne podpore.

5. Stari člani (iee), kakor novi prosilci (ke), morajo biti preiskani po zdravniku v svojem kraju v pričo dveh članov (ie), dalje jih mora sprejeti vrhovni zdravnik, večina članov (ie) na društveni seji in končno glavni urad Jednotin upravni odsek sme zavrniti vsakega prosilca (ko) ako ima opravičene razloge za to.

6. Člani (iee), ki vstopijo ali prestopijo v prvi razred, so opravičeni do dvojne bolniške podpore šele po preteku 90. dni in do dvojne posmrtnine po preteku 45. dni, kakor že določijo glavna pravila. Ako kateri član(iea), ki prestopi iz drugega v prvi razred zamoli kako bolezen, nosečnost ali če zbolí ali umrje pred časom, dobi podporo oziroma smrtnino v smislu glavnih pravil po \$1 na dan za tisto bolezen ne glede koliko časa traja, ali \$600 v slučaju smrti.

7. Novo-pristopli člani (iee), ki želijo vstopiti v prvi razred, plačajo \$7 pristopnine, kar se odpošlje na jednoto. V ostalem velja za novo pristopile člane glavna pravila glede pristopa kakor za druge in izvenim prve točke v 14 členu "Članstvo" "od starosti 16 do 40" namesto "16 do 45".

Ta dodatek k ustavi, ako bo sprejet, ima stopiti v veljavo šele potem, če se oglasi za prvi razred za dvojno zavarovanje najmanj 600 starih članov(ie).

KOMENTAR.

Ker mora v smislu ustave 7 člen vsak predlog za dodatek k ustavi in pravilom podpirati najmanj 10 drugih društev iz 10 različnih držav, apeliramo na bratske društva SNPJ., da podpirajo naš gori navedeni predlog če se z njim strinjajo. Društva, ki bodo podpirala predlog, naj čim prej to sporočijo gl. tajniku in sicer s podpisom društvenega odbora in po trditom pečatu.

Da ne bo kateri članov (ie) našega predloga tolmačil narobe in mislil, da se je društvo "Francisco Ferrer" postavilo na absolutno stališče, postavimo, da ima vsako društvo pravico dodati k našemu predlogu spremembe in dodatke. Take spremembe in dodatki naj bodo jasno označeni pod katero točko spadajo. Pripomni naj se, kaj naj se zbrise in kaj doda. Društvo "Francisco Ferrer" bo podpiralo le spremembe in dodatke takih društev, ki podpirajo njegov predlog v celoti, kar pomeni, da pojde z njihovimi spremembami in dodatki na splošno glasovanje. "Francisco Ferrer" smatra svoj predlog za temeljni načrt, na podlagi katerega se lahko razpravlja. Samoposebi se razume, da brez splošne razprave ne pridemo do cilja.

Vsako društvo naj na svoji seji vzame naš predlog v pretes in v "Glasilu" naj pove odprto, kako sodi o njem. Vse dodatke in spremembe k predlogu, naj se ravnatoko pošljejo gl. tajniku, da pridejo v list in se lahko razpravlja o njih.

Za društvo Francisco Ferrer štev. 131 SNPJ.

Milan Hegji, predsednik.

John Molek, tajnik.

Felix Seljak, blagajnik.

ODMEVI.

Do sedaj br. John Verderbar, gl. tajnik je dobil izjave sledečih društev, ki podpirajo predlog društva "Francisco Ferrer", štev. 131: "Slovenski Narod", štev. 153 v Youngstown, O., "Gorjanec", štev. 154 v Park City, Utah; "Jutranja Zora", štev. 54 v Glencoe, O. in "Novo Leto", štev. 176 v Piney Fork, O. Tu navedena društva podpirajo dobesedno predlog društva "Francisco Ferrer", le društvo "Jutranja Zora", je določila dostavek, v katerem pozivlje glavni odbor, da naj dela za združitev drugih zvez z našo jednoto.

Ely, Minn.

Idea glede dvojne zavarovalne pri naši jednoti, ki je bila sprežena zadnji čas, je našla svoj odmev pri članih in članicah naše

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40TH AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vsa leta \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40TH AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Ali se Rusija lahko spu- sti v vojno?

(Vpliv notranje politike na zu-
nanjo politiko ruskega carizma.)

Spisal Gregor Aleksinski.

III.

Sedanja situacija je za rusko avtokracijo zelo ugodna. Ona lahko izrazi angleško-nemško tekmo zase, kar tudi dela. Ona skuša, da bi pridobila zopet ugled, ki ga je izgubila v vojni proti Japoniji. Lahko se izreče, da uloga, katero igra ruska monarhija v mednarodnih zapletih, ne odgovarja njeni moči, ker je enaka vplivu majhnega tečaka, napram dvema velikima težakoma, ki sta skoraj enako težka.

Ruski carizem je Angliji in Franciji priznal gotove obveznosti. Ali jih bo lahko izpolnil? Neke francoske pisatelj, ki je v svojih izjavah zelo zmeren in ki pozna dobro ruske razmere, piše o ruskem posojilu na francoskem trgu naslednje:

"Ako je nemogoče opravičiti ruska posojila s čisto finančnega stališča, tedaj se skuša vsaj opravičiti jih s skrivanjem za sentimentalno barikado, katero je težje omajati, kakor napačno vrednost carskih papirjev; apelira se na patriotična čustva. Pravijo, da Rusija brani Francijo in ji služi za obrambni ščit proti Nemčiji. Mi naj Rusiji posodimo neskončne milijarde, da nas hrani pred "prusko" invazijo. Izbrati imamo eno zlo med dvema. Mi bomo izbrali, da se nas uniči, mesto da se nas napade in premaga. . . Ruska posojila so s finančnega vidika slaba reč, s patriotičnega stališča pa dobra. V resnici plačamo vsako leto Rusiji eno milijard frankov, da ne pride do vojne. . . Tako govore. Ali politika, za katero se skrivajo take misli, ni le nemoralna, temveč je nemogoče ravnati se po nji večno."

Na drugi strani se pa nam nudi naslednje obzorje: Ako plačamo v navadnem življenju visoko premijo, da se zavarujemo proti veliki neugodi, tedaj hočemo prepričati se, da se v slučaju neugode tudi obvarujemo škode. Tu znesle letna premija približno eno milijard frankov, riskiramo pa le vojno, katero bi nam lahko Nemčija napovedala nekoč. Ako bi se kaj takega zgodilo, ali bi Rusija izvršila svojo dolžnost? O tem se nismo prepričani. Javno mnenje ne igra v Rusiji nobene vloge. Vse je odvisno od carja, ki je pa v svojem srcu za Nemce in sovražni našo republiko: mi smo mu iz dveh ozirov antipatični, ker smo demokratje in oduhovi, za kar nas on smatra. Priznajmo, da se bo ca rradi spoštovanje do svoje besede postavil na našo stran. Koliko je njegova armada vredna? Malo — po sodbi strokovnjakov; brez organizacije, brez materiala, brez voditeljev, nezmogljiva, da bi se merila s sovražnikom, ki je opremljen z znanstvenimi pripomočki. Vojna v Mandžuriji je dokazala, kaj je birokracija napravila iz armade. Saj še ni dolgo, ko se je Rusija malo častno umaknila pred Avstrijo, ker se je zavedala svoje brezmoči.

Eno dejstvo pa nadkriljuje vsa druga. Rusija nima denarja; nima ga dosti v mirnem času, kako naj ima potem denar za vojno? Nastala bi naslednja situacija: 1. Mi bi bili prisiljeni posoditi de-

nar za troške vojne, da bi nam Rusija pomagala v trenutku, ko bi zase potrebovali vsa finančna sredstva. 2. Ker bi Rusija ne mogla plačati svojih kuponov, tedaj bi morali mi regulirati mesto nje vse in na ta način bi morali nositi dvojne državne dolgeve: ruske in naše. Plačevati bi morali obresti za 40 milijard frankov. 3. Koliko bi bili vredni v tem trenutku ruski vrednostni papirji za 16 milijard frankov, ki jih imamo v naši listnici? Tvorili bi mrtev kapital, katerega je nemogoče zmenjati. Ravnotako bi bilo, kakor bi jih ne imeli. Angleške, nemške, italijanske, španske, avstrijske vrednostne papirje kupujemo in prodajamo na vseh borzah, za ruske vrednostne papirje je pa trg le v Franciji. 4. Naši ruski vrednostni papirji bi padli na tako nizek kurz, da bi se vsako smejal, kakor hitro bi ne bilo zanje kupca in bi jih bankirji ne mogli več hraniti v svojih blagajnah. To bi bil polom našega kredita. Ali je opisovanje prečno? Ne. Mogoče bi se stvar tudi drugače razvila. V vojni med Francijo in Nemčijo bi prišlo do takih posledic.

Mi plačamo vsako leto neznosno visoko premijo ene milijarde frankov, da se zavarujemo proti mogočemu nemškemu upadu, mejtem ko imamo v resnici le eno jamstvo: ako pride kedaj do tega, da nam francosko-ruska zveza koristi, radi česa smo jo sklenili, potem bomo plačali toliko milijard, še predno bo prišlo do bitke, da bomo finančno pri kraju."

K tem finančnim izvajanjem hočem pridjati še moralni argument. Ali ruska vlada, ki je več kakor enkrat osleparila svoje ljudstvo, ki je utajila vse ustavne obljube in prelomila vse meščanske dolžnosti, res ostane zvesta svojim mednarodnim dolžnostim in se drži obljub, ki jih je storila svojim prijateljem in zaveznikom? Mislim, da ne. To ni le moje osebno naziranje. Pred nekaj leti je bilo skoraj vse angleško časopisje istega mnenja. "The Economist", glasilo angleške višje buržvazije, je potrdil (v mesecu 1906), da se ne sme verovati v poštenost ruske avtokracije in se je treba čuvati pred nezvestobo iste.

Sestanek v Raccionigiu in v Potsdamu je s tega stališča zelo značilen. Car Nikolaj II., dasiravno je zaveznik Francije, je šel v Raccionigi, da je z Italijo sklenil tajno pogodbo. Imamo vzroke, da je Rusija vladil Viktorija Emanuela s to pogodbo priznala proste roke pri osvojitvi Tripolitani in da sme razviti na severu Afrike, v neposredni bližini Francije gospodarski, politični in vojaški vpliv Italije. Isto postopanje vidimo v Potsdamu, kjer je Nikolaj II. napravil roke Nemčije svobodne glede bagdadske železnice in je proti Angležem odprl pot Nemcem proti Perzijskemu zalivu.

Potem je pričela ruska monarhija razprostriti svoje diplomatske mreže preko balkanskih držav, kamor so jo vleki njeni gospodarski in finančni interesi.

Rusko carstvo je imelo edino sredstvo, da bi plačevalo svoje zunanje dolgeve (krog 800 milijonov frankov): pomnožen izvoz svojega žita, od katerega je odvisna njegova trgovska bilanca. Pot za izvoz vodi preko Črnega morja in skozi Dardanele. Misel o osvojitvi Carigrada razjeda zopet možgane vodjem ruske vlade. Naslanjajoč se na nestanovitnost in nestalno ravnotežje v evropskih razmerah, se hoče carizem masčevati v znamenitem orientalskem vprašanju in ščuva balkanske države na eni strani proti Turčiji, na drugi pa proti Avstriji.

"Odkar so se velike sanje gospoda Witteja, gospodarska osvoboditev Kitaja, žalostno pogrezle v krvavem madžurskem siromaštvu, je Rusija svoje poglede obrnila na Evropo in je svojo glavno politično točko preložila iz Rumunega v Črno morje. Kakor Srbija, Bulgarija in Avstrija, sanja Rusija, zaprta v ulice brez izhoda v Črnem morju, da bi prišla do prostega morja. Do tje lahko pride po treh potih: 1. z železnico preko Kavkaza do Aleksandrete; prišla bi pa v navskrižje z Nemčijo, lastniki Konja Bagdad železnice; 2. po morju skozi Dardanele; Anglija bi se protivila, da bi ruske oklopnjače imele svobodno pot v Egejsko morje, skozi Suez v Indijo. Rusiji ostane torej zadnje sredstvo, da prične sanste-

fansko politiko z modernimi sredstvi in združi v imenu ortodoksnega panslavizma Srbe, Bolgare in Črnogorce z železnico in carinsko zvezo, da se za poljske tovarne odpre trg vseh balkanskih držav. Radi tega podpira ruska diplomacija z vso silo donavsko-jadransko načrt. Ona ga je takorekoč izumila. Gospod Isvoljskij je v letu 1907 prvi nasprotoval železnici skozi Sandžak, katero je projektiral grof Aehrenthal. Gospod Čarkov, ruski poslanec v Carigradu, je lani v maju dogotovil tajno zvezo štirih balkanskih držav; posrečilo se mu je, da so štiri kristjanske države porinile na stran narodno in versko mržnjo in se zjediniše za skupno železniško politiko. Za stvar se je izvedelo in Nikolaj je moral odpoklicati svojega zastopnika. Ali tajna zveza je obstala. Tako je Rusija omogočila oskrbovanje bolgarske armade s proviantom, ker je tekom prvih bojnih dni prisilila Turke, da so odpovedali blokado Varne in Burgasa, s čim je omogočila zmagonosen pohod proti Carigradu. . .

V splošnem je sedanja vojna delo Rusije, donavsko-jadranske železnice pa ruski načrt. Ako posreči, bo nepretrgana črta slovenskih narodov od Črnega morja do Adrije zapirala pot do Sredozemskega morja avstrijsko-nemškemu razširjenju. Tu si zopet nasprotujeta Romanov in Habsburžan, na mesto avstrijsko-srbskega spora prihaja avstrijsko-ruski spor. . .

Iz navedenega je razvideti, da pisatelj, katerega članek smo citirali, verjame, da se sedanje nasprotstvo med Avstrijo in Rusijo lahko spremeni v evropsko vojno. Mi nismo tega mnenja in se sklicujemo na generala Kuropatkin, ki v svojem poročilu leta 1900 opisuje položaj Rusije napram Avstriji in Nemčiji:

"Mi ne smemo živeti v iluzijah, da nam bo lahko premagati avstrijsko armado", pravi v svojem poročilu in dokazuje, da Avstrija v vojaškem oziru nadkriljuje Rusijo: Avstriji imajo osem železnic za prevoz svojih čet na rusko mejo, mejtem ko ima Rusija le štiri. Isto velja za Nemčijo, ki je še v ugodnejšem položaju: ima 17 železniških prog, ki vodijo proti ruski meji, Rusija jih ima le pet proti nemški meji.

Razlika je ogromna in daje našim sosedom tako premoč, da jo ne izravna število in pogum naših čet.

Avstrija in Nemčija lahko pošljejo proti Rusiji vsaki dan 760 vojaških vlakov. "V splošnem", pravi Kuropatkin, "ima Nemčija boljša tehnična sredstva. Ako primerjamo ruske in nemške vojske sila, tedaj je bolj gotovo, da bo nemška armada vdrla preje v Rusijo, kakor pa ruska v Nemčijo."

Naša zapadna meja je v slučaju evropske vojne v taki nevarnosti, v kakršni še ni bila, odkar pišemo zgodovino Rusije."

General Kuropatkin je prišel do teh zaključkov pred dvanajstimi leti. Tekom zadnjih dvanajst let so se pa vojne sile Avstrije in Nemčije vedno množile, mejtem ko so ruske vsled nesrečne vojne z Japonsko oslabele. Sedanji položaj zapadne ruske meje je še slabjši kot leta 1900. Končno je pa ruska vlada pred nekaj leti odredila, da je meja brez vsake obrambe, ker je preložila koncentracijo čet nekaj sto kilometrov v notranje, kar je provzročilo, da so proti takemu početju protestirali Francozi, ker so smatrali ta korak ruske vlade za kršitev medsebojnih obveznosti.

Dalje prihodnjič.

Narobe svet.

Francoski utopist Saint-Simon je leta 1822 napisal pod tem naslovom razpravo, ki je izšla v listu "Organisateur". Po njegovi smrti, deset let kasneje, jo je pa izdal njegov učenec Olinde Rodrigues pod naslovom "Parabola Saint-Simona. Pisatelja so obtožili kot nevarnega prekucuha, da je njegova razprava zagledala bel li dan. Pisatelj je pisal štiri pisma porotnikom, da bi dokazal, da je obtožnica neutemeljena. V prvem piše: "Ako sem obtožen, da nisem izkazal dovolj časti princu

*) Francis Deaisi, De la Guerre des Balcons à la Guerre européenne (Od balkanske do evropske vojne.)

kraljevske družine, tedaj bi se moralo glasiti, da sem grešil proti celemu političnemu sistemu. Ako sem storil kakšen pregrešek, potem nisem zagrešil drugega, kakor da sem dokazal, da je današnja uprava zaostala, daleč za današnjo izobrazbo in pokazal, kako se je treba razviti, da bomo dosegli boljši družabni red. . . " V četrtem listu se glasi: "Kraljestvo se mora ločiti od dveh aristokratov, iz katerih dobiva svoje zveznike na slepo. V zvezo mora stopiti z občinami, da stare politični vpliv stanov popolnoma, in postaviti se mora v prvo vrsto civilizatoričnega gibanja. . . Svoje misli sem povedal, kakor se spodobi za moža, ki ima trdno voljo in čisto vest. Ali je pisatelj listov v časopisu "Organisateur" sovražnik Bourbonov, tvori vprašanje, na katero bo treba odgovoriti vam."

Porotniki so rekli "ne" in Saint Simona so oprostili.

Gotovo je interesantno izvedeti, da je Saint Simon (Claude-Henry de Rouvroy, grof Saint Simon) prihajal iz stare francoske plemenitaške roduvine. Njegova družina se je sklicevala, da njeni pradedje izhajajo iz Karla Velikega.

Parabola, ki je bila pisana za tedanje francoske razmere, velja še danes skoraj za vse države. Mesto Francije je treba postaviti drugo ime države, besedo kralj je treba pa zamenjati z besedo cesar, knez ali predsednik, pa imamo sliko druge države. V paraboli se nam pa pokaže plemenito srce Saint-Simona, njegovo globoko stremljenje po socialni pravici in spoznanje, da zija med izkoriščanim ljudstvom in izkoriščevalci nepremostljivo prepado. V svoji paraboli apelira na mogočeneže, da se uvede pravo krščanstvo in "socialna sreča za siromake" Parabola se glasi:

"N. pr. naj bi se zgodilo, da Francija izgubi nakrat svojih prvih petdeset fizikov, svojih prvih petdeset kemikov, svojih prvih petdeset fiziologov, svojih prvih petdeset matematikov, svojih prvih petdeset pesnikov, svojih prvih petdeset slikarjev, svojih prvih petdeset godbenikov in svojih prvih petdeset prvih pisateljev.

Nadalje: svojih prvih petdeset mehanikov, civilnih in vojaških inženirjev, topničarjev, arhitektov, zdravnikov, ranocelnikov, lekarnarjev, mornarjev in urarjev. Nadalje: svojih petdeset prvih bankirjev, trgovcev, poljedelcev, plavzarjev, orožarjev, usnarjev, barvarjev, rudarjev, izdelovalcev snukna in izdelovalcev proizvodov iz bombaža, svile, lana, kositra, porcelana, steklarjev in svojih prvih petdeset ladjodelnikov, spediterjev, tiskarjev, graverjev, zlatarjev in drugih delavcev, ki proizvajajo izdelke iz kovin.

Nadalje: svojih petdeset prvih zidarjev, tesarjev, mizarjev, kovačev, ključavničarjev, nožarjev, livarjev in sto drugih oseb raznih, tukaj neomenjenih stanov, ki so v vedah, umetnosti in obrti najbolj izurjeni: torej skupaj tri tisoč francoskih učenjakov, umetnikov in rokodelcev.

(Navadno pravijo rokodelce navadnem delavcu. Da ne bo treba popisavati na široko, smatramo pod to besedo vse tiste, ki se pečajo z materialnimi proizvodi: poljedelce, tovarnarje, trgovce, bankirje in vse delavce in vslužbence, ki so pri njih zaposleni.)

Ker so ti ljudje tisti Francozi, ki največ proizvajajo, izdelavajo najbolj važne proizvode, ki vodijo za narod najvažnejša dela in dajejo narodu umotvore in znanstvena dela, so v resnici evet francoske družbe. Med vsemi koristijo največ Francozom; to so ljudje, ki jim pribore največ slave in pospešujejo njih civilizacijo in prosperiteto. Narod bi postal v tem trenutku telo brez duše, ko bi jih zgubil, postal bi inferioren napram drugim narodom, s katerimi se danes lahko meri. V tem stanju bi narod ostal, dokler bi ne nadomestil te izgube. . . dokler bi mu zopet ne zrastle glava. V Franciji bi morala odrasti nova generacija, da bi bila pozabljena ta nesreča. Ljudje, od katerih dela imamo posebne koristi, so zelo redki, prave izjeme. Narava pa ne razpolaga bogato z izjemami.

Vzemimo nasprotno stališče: N. pr. v Franciji ostanejo vsi ženični ljudje, ki se pečajo z znanostjo, lepimi umetnostmi in obrtjo, nesreča nam pa isti dan vzame dru-

ge osebe. Monsieur (izgovori mong-jé), brat kralja, monseigneur (izgovori mongsenjer — pomeni milostljivi gospod) vojvoda Angoulemški, monseigneur vojvoda Bourbonški, madama vojvodinja pl. Berg, vojvodinja Orleanske in Bourbonške in gospica pl. Conde bi izginili hkrati.

Zaeno bi izgubili: vse višje častnike krone, vse državne ministre (s in brez portfelja), vse državne svetovalece, vse predavajoče svetovalece, maršale, kardinale, nadškofe, škofe, višje vikarje in kanonike, vse prefekte in podprefekte, vse uradnike v ministerstvu, vse sodnike in poleg še deset tisoč največjih bogatinov, med katerimi živijo plemenitniki.

Ta nesreča bi gotovo užalostila Francoze, ker so dobronameri in ker jim ni vseeno, ako toliko njih rojakov izgine hkorati. Ali izguba trideset tisoč ljudi te vrste bi ne provzročila drugega kakor sentimentalno žalost, državi bi pa politično prav nič ne škodila.

Zakaj? Ker bi izgubo lahko nadomestili. Mnogo Francozov imamo, ki so sposobni nadomestiti kraljevega brata. Mnogo Francozov ima zmognost prevesti posle princev z isto eleganco, kakor so jih do sedaj opravliali milostljivi gospodje pl. Angouleme, pl. Berry, pl. Orleans in Bourbon. Mnogo Francozinj imamo, ki bi bile ravnotako izvrstne princezinje, kakor vojvodinje Angoulemška, Berryjeva, Orleanska, Bourbonška in gospica pl. Conde.

Predsebe v gradu so polne dvorjanov, ki so pripravljeni zasedati višjih častnikov krone in v armadi je mnogo izvežbanih vojakov, ki lahko postanejo ravnotako dobri vojskovodje kot sedanji maršali. Mnogo upravnih uradnikov imamo, ki so sposobnejši opravljati upravne posle, kakor dosedanje prefekti in podprefekti. Mnogo advokatov imamo, ki bi bili boljši sodniki, kakor sedanji! Mnogo župnikov živi v naši državi, ki so sposobni za kardinale, nadškofe, višje vikarje in kanonike. Kar se pa tiče desetih tisočev bogatinov, pa njih dediči ne bodo potrebovali vso svojo življensko dobro, da se nauče delati priklone.

Prosperiteta Francije je odvisna le od napredka znanosti, lepih umetnosti in obrti. Principi, višji častniki krone, škofje, vojni maršali, prefekti in postopaški bogatini pa ne delajo direktno za razvoj znanosti, lepih umetnosti in obrti. Ker ne morejo koristiti, lahko le škodijo. Ker so se z megljenimi teorijami postavljali nad pozitivno vedo. Oni škodijo narodu, ker izpodrivajo učenjake, umetnike in rokodelce iz najbolj ugodnih mest, ki gredo njim. Oni škodijo, ker svoj denar zapravljajo na tak način, da ne more direktno koristiti znanosti, lepim umetnostim in rokodelstvu. Oni škodijo, ker dobe vsako leto iz davkov za svoje plače, penzije in nagrade tri do štiri sto milijonov za delo, ki prav nič ne koristi narodu.

Takšno naziranje postavlja najvažnejše dejstvo sedanje politike v pravo luč. Vedno se nastavljajo tam, da se jih spozna takoj v popolni nagoti. Oni so najboljši dokaz, da se je socialna organizacija še malo spopolnila, da vladajo ljudstvo le s silo in zvijačo in da ljudje (politično povedano) žive še v neumnosti: ker so učenjaki, umetniki in rokodelci edini ljudje, katerih delo pozitivno koristi družbi in družbo nič ne stane podrejeni knezom in drugim vladarjem, ki so večalimani nezmogni navihanci;

ker se imajo ljudje, ki delijo pohvale in narodne nagrade, zahvaliti za položaje, ki jo zavzema le s svojim rojstvom, ali so jo pa dosegli s hlinjenjem, spletkami ali malo čednimi sredstvi; ker tisti, ki upravljajo javne zadeve, vsako leto polovico davkov razdelijo med seboj, in od naklad, katerih se ne morejo polastiti, komaj tretjino porabijo za koristnosne naprave.

Naše razvrščanje dokazuje, da je današnji svet v resnici narobe;

ker je narod sprejel za temeljno načelo, da morajo biti siromaki velikodušni napram bogati-

nom, ki smejo vsaki dan manjpremožne oropati za del njihovih potrebščin, da se tem bolj množijo imetek bogatinov;

ker vzamejo vsako leto največji krivci, glavni tatovi državljanom tri do štiri sto milijonov, poleg imajo pa še moč, da lahko kaznujejo majhne prestopke; ker tvorijo doto-najvišjih glav družbe neveda, vražarstvo, lenoba in veselje do razpisne zapravljivosti, mejtem ko so delavci in trezni ljudje njih orodje in sluge;

ker, z eno besedo, v vseh strokah odločujejo nesposobni ljudje in zapovedujejo sposobnim;

ker so z moralnega stališča najbolj nemoralni ljudje poklicani, da navajajo državljanek čednostim, z ozirom na pravico so na postavljeni največji krivci, da kaznujejo majhne grešnike za njih prestopke."

K tej paraboli dodamo še na kratko: Ako bi parniki danes odpeljali vse milijarde in milijonarje z vsemi cekini in bankovci v Evropo, bi delavno ljudstvo v Ameriki ne stradalo in trpelo pomankanja niti en dan. Delavci na polju, v tovarnah, plavžih, rudnikih, pisarnah, na parnikih in železnicah bi šli na delo in sega bi imeli dosti.

Ako bi se pa nekega dne odpeljali delavci vseh strok v Evropo in v Ameriki bi ostali le milijarderji in milijonarji, potem bi morali ti gospodje žalostno poginiti lakote, ako bi ne prišli za delo, ker cekini in bankovci ne tvorijo užitne hrane tudi za žledece milijarde in milijonarjev.

Tekstilni delavci v angleški Indiji.

Tajniki mednarodne zveze tekstilnih delavcev, socialist Shaw, poroča o položaju tekstilnih delavcev v angleški Indiji sledeče: Po zakonu, veljavnem v Indiji, smejo delati otroci od 9 do 14 let le pol dneva. V resnici pa dela v predmestju za juto v Kalkuti 30 do 40 procentov otrok, ki niso stari še devet let, in 25 procentov otrok, ki delajo ves dan, ni starih še 14 let. V Bombayju pa velja splošno načelo, da delajo otroci pod 14 letom ves dan. V tovarnah za bombaž dela v vsej Indiji 200.000 delavcev in delavk. Delavni čas je po zimi dvanajst in pol ur, po leti 14 ur (v Indiji!) Zakonske določbe o opoldanskem in nedeljskem počitku so neznane in jih tudi skoraj nihče ne izpolnjuje. Mezde so nesramno nizke: na mesec zasluži odrasla delavka od 2 do 4 dolarjev, delavec od 3 do 6 dolarjev, otroci od 1 do 2 dol. Mezd ne izplačujejo tedensko, temveč povsod mesečno in sicer 14 dni pozneje. Vsled tega so delavci le še bolj odvisni od podjetnikov in oduševljeni trgovci z živili, pri katerih morajo kupovati na kredit. Trgovci sleparijo delavce, kolikor le morejo, ker delavci ne znajo ne brati, ne pisati. Tovarniški uradniki predilnice v Madrasu je izračunal, da dela 2622 Indijcev, ki delajo na teden po 67 in pol ur, zaleže toliko kakor delo, ki ga izvrši 982 angleških delavcev v Lancashiru pri 54 in polurnem tedenskem delu. Angleški delavec napravi torej 2,62krat toliko kakor indijski, zasluži pa štirikrat toliko. Fluktuacija delavcev v indijskih tovarnah je silna. Venomer prihajajo delavci z dežele v industrijska središča, da se še čez kratke čas — navadno čez 18 mesecev — popolnoma osemogli in izmogni vračajo v vasi. Dolgi delovni čas v zadnjih, prasnih tovarnah jih uniči popolnoma.

— Nov list. V Milwaukee, Wis. je prišel izhajati nov slovenski tednik. Imenuje se "Bodočnost". Ako sodimo po uvodniku "Kaj hočemo", bo novi list propagal med ameriškimi Slovenci petje, telovadbo, dramatik, knjižnice in čitalnice. Urednik in izdajatelj je Leo Zakrajšek, bivši urednik nekdanje "Nove Domovine", sedaj "Clevelandske Amerike" in bivši urednik "Proletarca" v minolem letu.

Uredništvo se nahaja 322 Reed St., Milwaukee, Wis. Cena listu je \$1.50 na leto. Oblika: štiri strani, šeststopna stran in mali format.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubic, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 510 W. 3rd St. Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Sarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzorne- ga odseka A. J. Terbovcu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spre- membe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Vendar so se končno nekateri naveličali tega občudovanja. Šinilo jim je v glavo, da imajo jezik tuži oni, in so začeli odhajati ta na jedno, uni na drugo stran, tako da so ostali tam le še kaki trije, štirje, in še ti so se pri prvi priložnosti, ko se je grof nekoliko oddahnil od govorjenja, z le- pa odtegnili in se priklopili neke- mu novemu krogu, ki je bil na- stal iz vseh prejšnjih begunov.

Tam se je govorilo o viteških bojnih igrah, ki so bile razglaše- ne tisti dan v proslavo imenova- nja Azzona Viscontija za cesar- skega namestnika. Po dolgem raz- govarjanju je izvele Lodrisio iz nedrži pergament rekoč: "Evo tu razglas, kakor so ga razglasili o- znanovaleci."

Vsa družba se je stisnila oko- lo njega, in on je začel brati:

"Poslušajte gospodje: knezi, baroni in plemenitniki, nazna- njam vam velike bojne igre, ki se bojo vršile v Milanu v Lombardi- ji za mesec dni.

Da se odtegnemo lenobi, da si bomo vadili telo in da si pridobi- mo slavo v orožju ter naklonje- nost prekrasnih in plemenitih žensk, kateri smo sluga, a zajed- no da skazemo radost našega me- sta in dežele, ker je bil milostljivi in svitli Azzone Visconti imen- van cesarskim namestnikom, smo sklenili mi spodaj imenovani vi- tezi, da priredimo bojne igre. Bo- mo torej na razpolago od solnčne- ga vzhoda do zahoda vsakemu milanskemu ali vnanjemu vitezu, kateri se primerno izkaže.

Zaznam dejanj.

Prvo dejanje na konju v ogra- ji, štirje udarci s sulico in še je- den za miljenko.

Drugo dejanje, borenje z me- čem na konju: bojeval se bo na vsaki strani po eden, po dva, ali pa vsi, kakor izvolijo reditelji bo- ja.

Prirejaleci bojnih iger pripra- vijo napadovalec na izbér sulic- ee jednake dolgosti in debelosti, prav tako tudi meče.

Če kdo udari konja, bo od- gnan.

Kdor polomi več sulic in se bo- lje izkaže, ta dobi v dar železno bojno opravo.

Napadovaleci pridejo h koncu bojišča, da se dotaknejo s sulico kakega ščita tam obešenega, ali tudi mnogih, ali celo vseh, če jim bo ljubo; tam najdejo bojnega uradnika, kateri jih uvrsti med bojevnike.

Napadovaleci bodo tudi morali prinesiti bojnim uradnikom na do- ločeno mesto svoje ščite in oro- žje; te si potem zopet vzamejo pred začetkom bojnih iger. Na- mesto njih sme prinesiti orožje tu- di kak drugi plemenitnik. Ako ne bodo ščiti razpostavljeni ob do- ločenem času, se jih kasneje ne sprejme brez dovoljenja prireje- valca.

valcev ter svetlega in veličastnega Gospoda cesarskega namestnika.

In v znak, da je to resnično, smo podpisali svoja imena.

Tu se je bralce ustavil.

"In podpiši?" so poprašali ne- kateri, "kažite, kažite!"

"Ej tudi podpiše!" "Savramoro Liprando." — Ottorino Visconti. — Bronzin Caimo. — Pinala. — Pietro Meraviglia. — Jeden Tan- zo. — Dva Biraghi. — Dva Bossi. — Bertone Cacatossici. — Loren- zuolo iz Landriana.

Izdano v Milanu v Lombardiji. Leta Gospodovega 1329, meseca... dne...

Hočete še kaj?"

Grof Del Balzo, ki se je držal pohlevno ves čas, ko je bil pri o- bedu, ker ga je v to sililo naravno veličanstvo, ki je odsevalo iz Markovega obraza, in pa mljdnost tega slavnega moža, ter je le s kratkimi in slabo vkup skrp- nimi besedami odgovarjal na vprašanja, katera mu je isti včasih stavljal, sedaj, ko je bil da- leč od njega, se je čutil bolj pro- stega. Ker je bil jako na volji, ko je videl svojo hčer tako slavje- no, in ker so navzoči toliko časa in tako pazljivo poslušali popre- šnji njegov govor, ni mogel več molčati na noben način, in brž ko je videl, da je bilo branje dokon- čano, vtakne svojo glavo v krog mladeničev, kateri so prej na to pazili.

"Tu je govor o turnirjih in gi- ostrah, ali ni li res?" je dejal, vprašaje tako, da se je razumelo, da ne išče odgovora, ampak se hoče le poprijeti že začete go- vorjenja. "Ali veste, kaj pomeni giostra? vam povem jaz. Giostra je od besede jaxta, kar pomeni poleg, ker je neki boj, ki se vrši tako, da sta si nasprotnika prav blizu, život proti životu."

"Kateri pa bojo razsodniki bo- jev?" je vprašal nekdo v družbi, ki se menda ni mnogo zmenil za grofovo učenost.

Toda grof, ne pustivši časa za odgovor, je nadaljeval: "In je jako stara, veste, ta navađa, da se prirečajo bojne igre, o da, jako stara. Kajti vpelane so že od časov trojanske vojske, t. j. že davno pred Okroglo mizo in pred kraljem Arturo. In zato se zo- vejo Trojane ludus, kar pomenja trojanska igra, ali tudi trojanska vojna, kajti Rimljani so imenovali ludus tudi vojno, kakor da bi bila ista kaka igra."

Nikdo ni zinil, toda govornik je po obrazu in vedenju svojih poslušalcev vendarle kmalu spre- videl, da jih ne zanimajo poseb- no besednoslovne razprave in da je treba drugo zapeti. Zato se je pa hotel skazati veččaka v oro- žju in bojih, in to tembolj, ker je govorjenje nagibalo na tisto stran. In tu je privlekel na dan vsakovrstno staro šaro gledé te- ga, kako se je treba vesti v ka- kem boju ali bojni igri. Poučeval je, kako se mora vitez držati na stremenih, kako znižavati in namerjati sulico, kako sukati jo, kako odbijati kak udarec ali su-

nee. Navel je celo množico piša- teljev in raznih primerov. Skra- tka, povedal jih je toliko, da bi ga bil moral soditi kak učenjak kot vrlega bojevnika, a pravi bo- jevniki, kakršni so bili tisti mla- deniči, ki ga bili morali poštovati za — nu rečimo, učenjaka —, sa- mo da so se večkrat spogledavali in skrivaj smejali v brk.

To je pač napaka ljudij, ki vse znajo. Ne gre jim v glavo, da se ne sme govoriti z nevedneži o je- dini stvari, katero oni razumejo.

Marko se ves čas ni ločil od Bi- ce, katero je zabaval z dostojno prijaznostjo. Kadar je bilo že po- zno in je njen oče stopil pred nje- ga, da bi se uljudno poslovil, je on pospremlil deklico do praga dvorane in jo tam izročil grofu. Pohvalil mu jo je jako, in laskaje se mu, ga je pozdravil in izrazil upanje, da ga bo s pogostim ob- skovanjem odškodoval za tisti dolgi čas, kar se nista videla.

Grof je šel od tam kakor pijan od veselja. Zdelo se mu je, da se ne dotika tal. Ko je bil dospel domov, je povedal ženi, kaka čast je doletela njega in hčer. Erme- linda se je jako razveselila, ker ni dvomila, da Ottorino je moral govoriti z Markom o svoji ženi- bi in da je smatrati njegovo izredno uljudnost do grofa in hče- re za znamenje privoljenja.

Kmalu na to je dospel Ottori- no, tudi on vesel, da je bilo kaj. Razgovarjaje se o radosti tistega dneva, ki kmalu spreviđel, da grof in grofinja mislita, da je Marko že privolil k njegovi ženi- bi. On ni zgubljal besed, da bi jim jemal to misel iz glave. Ker je videl, kako je Marko počastil Bice, si je mislil, da je gotov nje- govega privoljenja. Sklenil je, da bi o prvi priliki, ko bi ga našel sa- mega, govoril z njim o tem, o čem- er se ni upal pri toliki družbi. In tako se je začel pogajati z Bi- cinimi stariši o poroki, kakor o reči, ki bi se imela vršiti kmalu. S kratkimi besedami je bilo dolo- čeno vse.

Tedaj je grof namignil soprogi in na to, obrnivi se k Bice, kate- ra je ves čas poslušala tiho in s sklonjeno glavo, ji je dejal z ne- kim nasmehom na pol bedastim na pol lokavim, kakor je imel na- vado, ko je hotel povedati kak dovtip: "O, poslušaj nekoliko pa- ti! Mi smo znabiti delali račun brez krčmarja; smo te obečali, ne da bi vprašali tvojega privolje- nja, a tebi morda niti v misel ne pade kaj takega."

Bice je zarudela kakor žrjavi- ca, prišla mater za roko in ni odgovorila besedice.

Toda Ermelinda je dala grofu znamenje, naj pusti šale. Na to je rekla Ottorinu z nasmehom: "Da- si v takih zadevah navadno ne rabimo posrednika, vendar upam, da se med tem zadovolite z oblju- bo, katero vam daje mati v nje- nem imenu."

Na to se je mladenič poslovil. Deklica, videvši, da odhaja, je dvignila glavo, in vedno še drže- ča mater za roko, je rekla: "Saj se vrnete jutri!"

"Aha! tu jo imamo, srmožljivi- večico!" je dejal grof z krohotom. "Kdo bi si bil pač mislil, ko bi jo bil kmalu vsak primerjal sveti Luciji! A, presneta, presneta pu- nice!"

Mladenič je odšel, in bili so do- bre volje on in tisti, ki so ostali. **Jednajsto poglavje.**

V skrivni sobi Marka Viscon- tija so na srebrni svetilnici go- rele tri luči, razširjaje okolo pri- jetno vonjavo. Zamišljen v po- govor, ki ga je imel s hišnim go- spodarjem, je sedel tam Lodrisio, naslanjaje komolec na mizo in podpiraje brado z dlanjo. A Mar- ko je le malo pazil na njegove besede, in bilo je videti, da mu kaj drugega roji po glavi.

"Od te strani moremo že biti brez skrbi," mu je pravil lokavi svetovalec. "Danes je prijel voj- voda Montefeste onih petindvaj- settisoč zlatnikov, katere mu je nakazal Ludovik Bavarski pri vašem unuku Azzonu, in jutri jo krene s svojo nemško četo proti Tirolu in se ne da videti več. Cesar, ki je brez evenka, ga čaka, da mu prinese denar v Toskano. Kaj si bo pač mislil, ko nekega jutra izve, da mu jo je grof na- redil! — Kako se nam je izvrstno sponeslo, da smo se mahona re- šili vseh! Sicer kdo bi se bil upal kaj začeti, če bi se jih ne bili otesli poprej!"

"Gotovo!" je dejal Marko, vtopljen v svoje misli.

"Vendar," je nadaljeval uni, "ste imeli povsem prav, ko ste mi dejali davi, da reč še ni dozorela in da se mora duhovnikom in re- dovnikom, poslanim od papeža, pustiti čas, da bodo mogli kaj opraviti. Naj le Bavar vedno bolj izgublja vojake in naj se mu praznijo blagajnice, kar se godi vsak dan bolj. O, veste bratra- nee, sedaj sem se spomnil! Tistih osemsto nemških konjnikov, ki so ga pustili na cedilu, zato ker niso dobivali plačila, so se utaborili v soteski Nievole v gradu Ceruglio. Povejte mi, ali vejo že kaj o tem v namestnikovem dvoru?"

Marko, ki je imel tedaj vse kaj drugega v glavi, je slišal tiste zadnje besede nekako takó, ka- kor kdor se vzbuja iz spanja in sliši govoriti, a vendar nič prav ne vé, o čem se govori. In kakor se sili vzbujajoč se, da bi si do- mislil po zadnjih besedah, ki mu še doné v ušesih, kaj se je moglo govoriti, prav tako je Marko iz besede Ceruglio, katero je bil ulovil ter iz prasažočega naglasa Lodrisiovih besed, nekako uganil, o čem je bilo govorjenje. Delal se je, kakor da bi bil ves čas pazil, in je odgovoril:

"Kaj, tisti vojaki v Cerugliu?" "Da, pral sem vas, ali ve- sta kaj o njih vaša brata in na- mestnik!"

"Saj jih je isti Bavar obvestil o tem," je odgovoril Marko. "In on še z vso silo priganja mojega nečaka, naj mu hitro da denarje za fevdno podelitev, ker se nade- ja, da s tistimi novci zopet spravi v pokorščino ono nezvesto četo."

"Ubogi revež! če jih pričakuje od tu, jih ne bo dosti štel," je odgovoril uni.

"Pa veš," je nadaljeval Mar-

ko, "kaj si je umislil Azzone? Déj, uganil! — Namesto novcev hoče mene v Ceruglio."

"Kakó to?"

"Hoče, da naj bi šel za poroka k tistim vojakom, ter naj bi jim prigovarjal, da bi bili mirni, dokler on ne spravi vkup denar- jev, s katerimi bi jih potem po- plačal."

"Primarna!" je dejal Lodrisio z zaničljivim nasmehom.

"Takó je! in prav davi me je skušal nekoč, da bi bil jaz kakor našaš za to in da ga ni drugega, ki bi ga mogel rešiti iz te zadrege razun mene; kajti tisti Neme- ci me dobro poznajo in zaupajo mo- jih besedi, ter je jel govoriti o mojih podjetjih..."

"O vaših podjetjih, a? Bi mu bilo treba reči, da najlepšega še ni videl. Gledé svojega namena pa mož ni ravno preneumen! Rad bi vas spravil od tu, kjer mu vaše ime dela strah. To mora pač uvi- deti že vsak slepec."

Marko se je nasmešnil in po- tem je dejal: "Veš kaj mi je šinilo v glavo, ko sem potem mi- slil na to?"

"Povejte no!"

"Da bi ga ujel v njegovo last- no mrežo. Da bi šel v sotesko Nievole, kakor on želi, da bi pri- dobil za se tistih osemsto voja- kov, kateri, dobro vem, da bi vsi šli za me v ogenj (gledé tega je moj nečak imel prav) in da bi jih najel na svoj račun. Ti bi tukaj dvignil vstajo, in kadar bi pritekel Bavar zopet postavljat na noge svojega hlapca, bi ga jaz iznenada napadel od zadej s tisto četo in z vojniki, katere bi mej tem vkup spravili iz Toskane."

Lodrisio je skočil na noge vsklikuje: "Bratrance, to je zla-

ta vredna misel! O, rečem vam da bi mu jo lepó zasolili!"

(Dalje prihoduji.)

Materina skušnja.

Vsi člani družine se vedno za- tečajo k materi za pomoč, kedar imajo sitnosti ali pa bolezen, do- bro vedoč, da vsaka mati ima mnogo skušnje in da je vedno pri pravih pozabiti svoje lastne bolečine, samo da pomaga svoj- cem. Gospa Elizabeta Bederka iz Grant Wood, N. Y. je imela slede- čo skušnjo: "V stanu sem reči, da Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je najboljšje zdravilo za želodec. Denarja več ne zaprav- ljam na zdravnikih, ampak rabim to zdravilo v moji družini kedar koli se pojavi bolezen, posebno pa kaka bolezen izvirajoča iz želod- ca." Skušnja je učila gospo Be- derka kako in kedar naj rabi Tri- nerjevo ameriško zdravilno gren- ko vino. Ravnoisto skušnjo imajo mnoge druge matere, kar najbolj dokazuje rapidna prodaja tega zdravila. Isto je priporočljivo za bolezní v želodcu in črevih. Dobi- va se v lekarnah. Jos. Triner, 1333 —1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za oteklino in spahljaje ra- bite Trinerjev Liniment. — Ad- vertisement.

1913! SVETOVALEC 1913!

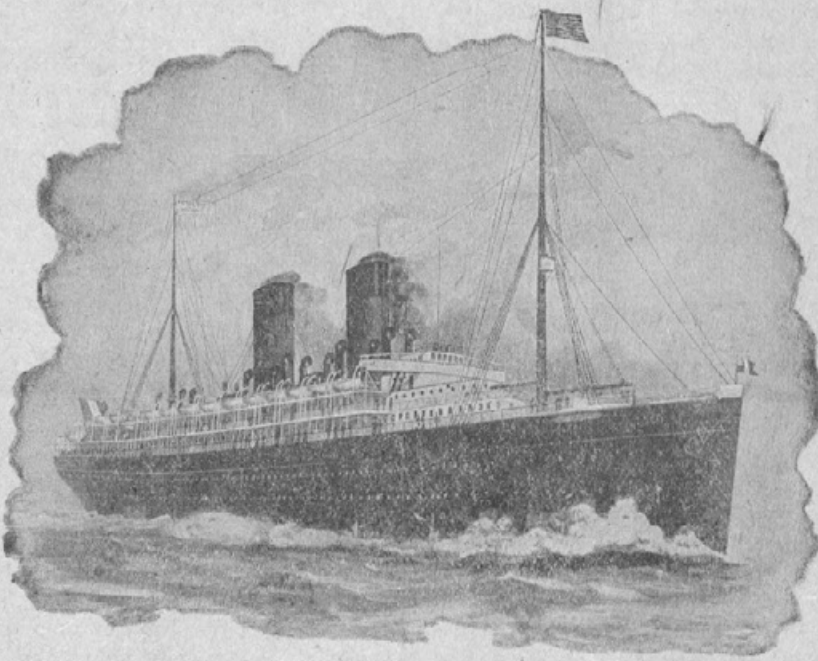
Vse, kar morate vedeti o paket- ni pošti, poštah hranilnicah! — Kako postanem državljan. Najno- vejša slovenska izdaja (1913) z novimi zakonitimi odredbami. Vse v eni lični priročni knjižici. Koristno za vsakogar. Unijski tisk. Cena samo 25c. — Naróči se samo pri Bert P. Lakner, 1595 3rd ave. New York, N. Y.

ADVERTISEMENT

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in naj- bolj varno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajskega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo drahte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v starí domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil še centa. Pišite po cene v slo- venskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali čvrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmognosti. To bi učinkovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekiniti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delo- vanje kakega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Dogaja se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo po- trebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delo- vanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, ko so oboleli prebavni organi, je najboljšje sredstvo

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih nepravil. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,
POSPEŠI IZLOČITVE IN
OLAJŠA ZAPRTNICO,
NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJU VANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtnico in slabost. Priporo- čamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročenih po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,
UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

— Niti besedice ne več o nji! Molči! — je rekel Tresiljan. — Spominjam se srečnega večera. — Tedaj je umrla, — je dejal kovač, ki je zdihljal Tresiljana tolažil narobe. — Umrla je ... tako mlada, lepa in ljubljena ... Plemeniti gospod, odpustite ... Moral bi govoriti o čim drugem ... spoznal sem, da sem vas nevedoma ranil.

Iz teh besed je odsevalo pravo sočutje, ki je vplivalo na Tresiljana, da je prišel boljše misliti o vlogem rokodelcu, o katerem je do sedaj sodil slabo. Kaj pa na nesrečnega človeka bolj vpliva, kakor sočutje drugih?

— Ako se ne motim, — je prišel Tresiljan po kratkem molku, — si bil ta čas vesel fant, ki ni znal le s čarovništvom zabavati družbe, marveč je znal povedati tudi dober dvopit ali je pa zapel kakšno kratkočasno pesmico ... Zakaj sem te sedaj našel kot rokoledca, ki izvršuje svoje delo na žalostnem kraju in v čudeznih okoliščinah?

— Zgodba o mojih doživljajih ni dolga ... Vendar je pa boljše, da sedete.

Potegnil je dva stola k ognjišču, na katere sta se vsedla. Richard se je vsedel pred kovačem na tla in izgledal kakor človeče na radovednost.

— Tudi ti poslušaj moje doživljaje, — je pripomnil kovač. — Gospod, ali nečete čaše vina, preden pričnem s svojo zgodbo. Verjemite, da ga imam tudi v tem preprostem bivališču.

— Hvala ... začni pripovedovati. Moj čas je odmerjen.

— Ne bo se vam treba kesati radi zamude. Vaš konj bo dobil boljše krmo, kakor jo je imel danes jutraj in bo sposobnejši za pot.

Po teh besedah se je kovač odstranil, da se je po nekaj minutah zopet vrnil.

Enajsto poglavje.

Kovač je prišel s svojo zgodbo. Naučil sem se kovaštva in sem razumel svojo rokodelstvo tako dobro, kakor malokateri fant s črnimi rokami in predpasnikom iz usnja. Naveličal sem se godbe s kladivom po nakli in šel sem po svetu. Kmalu sem se seznanil s čarovniškimi sleparjem, katerega prsti so postali trdi in ki je iskal pomočnika. Služil sem mu šest let, dokler nisem znal vse do pičice. Povejte gospod, ali nisem znal svojega rokodelstva?

— Izvrstno! — je odgovoril Tresiljan. — Vendar pa povej vse na kratko.

— Kmalu po predstavi v hiši gospoda Hughja Robsarta, — je nadaljeval kovač, — sem se začel pečati z gledališkimi predstavami. Nastopil sem v nekaterih vased ... Vendar pa še danes ne vem, ali so bila jabolka tako po ceni, da so jih fantje le malo ogrizli in metali v igralca, ki je bil slučajno na odru, ali je bila pa letina tako dobro, da niso vedeli, kaj bi uganjali z njimi. Kmalu sem se naveličal takega življenja. Pustil sem svoj denar in razdelil svojo garderobo med svoje tovariše, gledališču sem pa obrnil hrbet.

— No, prijatelj, kaj ste potem pričeli? — je vprašal Tresiljan.

— Kmalu sem postal napol drug in napol sluga zelo spretnega človeka, ki se je pečal z zdravilstvom.

— Z drugimi besedami: Vi ste postali marioneta mazača, — je pripomnil Tresiljan.

— Upam, da sem postal nekaj boljše mojster Tresiljan, — je povdaril kovač. — Res sva izvrševala svojo prakso pustolovsko. Po načinu, po katerem sem se učil zdraviti konje, sva večkrat zdravila tudi ljudi ... Kal vsake bolezni je enaka. Ako se lahko ozdravi konja s trpetinom, smolo, govejo mastjo, kurkumo in česnom, ako ga je ubodel žebelj, tedaj neved, zakaj bi ne pomagalo to sredstvo človeku, ki je bil ranjen z mečem. Moj gospodar je bil spretnjši in učenejši in se je pečal z najnevarnejšimi reči. On ni bil le predrzen lekarnar, marveč tudi adept, ki je čital v zvezdah in prerokoval ljudem usodo. Bil je izvrsten kemik in destilator. Več poskusov je napravil z živim srebrom in končno je mislil, da je izumel kamen modrosti. O njem imam še recept.

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

Calvert je občeval z domačini zelo liberalno. Posledica tega je bil mir in naselniki so imeli vsega dosti. Indijanske žene so učile Angležinje peči kruh iz koruze, indijanski bojvniki so pa učili naselnike loviti divjačino. Zemlja krog sela je bila obdelana, v bližnjih šumah je pa mrgolelo divjačine. Naselniki so imeli malo dela. Obdelavali so svoje vrtove in čakali žetve. Sanje sir Jurija Calverta so bile realizirane. Tekom šestih mesecev so imeli v koloniji St. Mary več pridelka, kakor v Jamestownu skozi mnoga leta. Kakšne dve leti pred ustanovitvijo naselbine Rhode Island so katoličani ustanovili zavetišče za preganjane in temeljne obrise za svobodno državo.

Leto po ustanovitvi St. Mary so se sešli vsi svobodni naselniki na splošnem zborovanju. V februarju 1635 je pričela naselniško zakonodajno delo, od katerega so bili uničeni vsi dokumenti v vstaji leta 1645.

Clayborne je bil na Kent Islandu in se očitno upravljal avtoriteti lorda Baltimora. Njegova naselbina na otoku je bila enaka naselbini St. Mary. V letu 1637 se je vnela krvava bitka na obrežju reke Wicomico, v kateri so bili poraženi vstasi. Calvert je zasedel otok Kent in je dal justicirati nekaj oseb, ki so se udeležile ustaje.

Clayborne je utekel v Virginijo. Zbornica v Marylandu je zahtevala beguna. Ali governor je odgovoril, da pošlje beguna na Angleško, da ga tam sodijo. Zakonodajalci so obdoličili Clayborna umora in piratstva in so zaplenili njegovo posestvo. Clayborne, ki je bil v Angliji na varnem, je vložil priliziv na kralja. Zaslila ga je posebna parlamentarna komisija, ki je odločila proti Claybornu, vendar ga pa ni dala zapreti.

V letu 1639 so v Marylandu nveljavili novo ustavno vlado. Vsak svobodni naselnik je imel dotlej pravico glasovati pri zakonodaji. Ker je kolonija narastala, so spremenili ustavo v toliko, da pri zakonodaji sodelujejo le ljudski zastopniki, ki jih izvoli ljudstvo na podlagi splošne volilne pravice. Nova zbornica je imela iste pravice, kakor nižja zbornica na Angleškem. Državljanske pravice so proglasili enakim v Angliji.

Indijanci v Marylandu in Virginiji so izvedeli, da je v Angliji izbruhnila revolucija. Ta dogodek so smatrali ugodnim, da se maščujejo za krivice in spode bele naselnike iz dežele. Indijanska vstaja je trajala skoraj dve leti. Komaj so Indijanci "pokopali" bojno sekuro, je vstal še hušji sovražnik.

Clayborne, stari nasprotnik Marylanda se je vrnil iz Anglije. Proti kralju v Angliji so se dvignili njegovi podložniki. Clayborne je porabil ugodno priliko in udrl v Maryland, kjer je dvignil prapor vstaje. Ko je v letu 1644 prišel v kolonijo, je agitiral med naseljenci, da jih absolutistična vlada izžema in odira do kosti. Zgodaj spomladan l. 1645 je izbruhnila vstaja. Naselniki so se združili v čete, katere je vodil Clayborne proti vladi v boj. Lenart Calvert je bil poražen in je pobegnil, da reši svoje življenje. Pred svojim begom je uničil vse vladne listine. Nad leto dni so bili vstasi gospodarji v deželi. V tem času je Calvert zbral krog sebe močno četo in se vrnil leta 1646 v Maryland. V krvavi bitki je porazil vstase, ki so bežali na vse strani. Calvert je svojo zmago nad vstasi proslavil na ta način, da je proglasil splošno pomiloščenje.

V letu 1649 je legislatura sprejela izjavo, da se ne sme preganjati nobene osebe, ki verjame v krščanstvo. Maryland se je v toliko ločilo od drugih versko neustrepnih kolonij, da je priznala vse krstjanske verske sekte za enakovredne. Večkrat se je dogodilo, da so protestantje pred protestanti iskali zavetja v tej naselbini.

Leta 1650 je Maryland dobila višjo in nižjo zbornico. Višja zbornica je sestala iz governorja in svetovalec, ki jih je imenoval lastnik. V nižji zbornici so pa bili ljudski zastopniki, ki jih je izvolilo ljudstvo. Tudi pravice lorda Baltimora so bile določene. Davka n. pr. se ni smelo naložiti, ako ga ni sprejela zbornica. Dve zbornici sta bili popolnoma v nasprotju z vladno formo na Angle-

škem, kjer je reprezentiral najvišjo moč parlament.

Leta 1651 je bila v Angliji izvoljena parlamentarna komisija, ki je imela urediti razmere v kolonijah ob zalivu Chesapeake. V komisiji je bil tudi Clayborne. Ko je komisija dospela v Maryland, je odstavila Stona, namestnika lorda Baltimora. Po daljšem pogajanju se je dosegel sporazum in Stonu s tremi njegovimi svetovalci je bilo zopet dovoljeno izvajati najvišjo vladno moč v naselbini. V aprilu 1653 je bil razpuščen parlament v Angliji in Stone je takoj proglasil, da so bile odredbe Clayborna in njegovih tovarišev revolucionarne, zategadelj so tudi neveljavne. Komaj je Clayborne zvedel za to proklamacijo, se je iz Virginije vrnil s silno vojsko in spodil Stona iz kolonije, vlado je pa izročil desetim komisarjem, ki jih je imenoval sam.

Puritanska in republikanska stranka v Marylandu je sedaj tako narastla, da je lahko porazila katoliškega lastnika. V oktobru 1654 se je sešla protestantska zbornica v Patuxentu, ki je priznala supremacijo Cromwella in vzela katoličanom vse pravice.

Vsed teh zaključkov je nastala državljanska vojna. Stone je organiziral milico, zaplenil uradni zapisnik in druge važne listine, potem je pa marširal proti sovražniku. V bližini Annapolisa se je vnela huda in vroča bitka, v kateri so bili poraženi katoličani. Stona so ujeli. Da ni prišel na vesala, se je imel zahvaliti le osebnim prijateljem med vstasi. Tri katoliške voditelje je vojno sodišče obsodilo na smrt.

Leta 1656 je lord Baltimore poslal J. Fendalla, navadnega slabočnega, kot governorja v Maryland. Skozi dve leti so imeli v Marylandu dve vladi. Katoličani so izvajali svojo avtoriteto St. Mary, protestantje pa v Leonardstownu. V marcu 1658 je prišlo do sporazuma in Fendall je bil priznan governorjem.

(Dalje prihodnjič.)

Občni zbor Ljubljanske kreditne banke.

V dobi krize, ko je na tisoče delavcev brez dela in jela, ko peša zaslužek in se draži življenje, evede bančnemu kapitalu pšenica. Kakor velike ameriške banke je tudi ljubljanska banka sklenila svoje poslovno leto s sijajnimi dobički. Na obnem zboru se je predsednik upravnega sveta Iv. Hribar pohvalil, da je banka krizo zelo dobro prestala in da zlasti centrala krize niti občutila ni. Čisti dobiček za leto 1912 znaša po odčitku vseh stroškov in bremen 616.363 kron in 84 vinarjev in vstevši prenos iz leta 1911 664.475 kron 24 vinarjev, kar odgovarja 8 in četrt odstotnega obrestovanja delniške glavnice 8.000.000 kron. V zvezi temu, da je zavoljo likvidnosti imela banka pripravljeno vedno veliko gotovino, je dosegla lep dobiček, ker je žela vsled denarne krize visoko obrestno mero in ker je pomnožila stanje svojih vlog na knjižice za dober milijon kron: od 7.817.136 kron na 8.836.355 kron. Banka razdeli svojim akcionarjem za minulo leto 6-odstotno dividendo — za en procent manj kakor leto poprej, ampak na drugi strani ustanovi poseben rezervni fond za eventualne menične in kontokorrentne izgube in ga dotira s 100.000 kronami in ojači z dotacijami tudi druge fonde, tako da znašajo rezervni fondi (s pokojninskimi zakladom) milijon kron, t. j. 12 in pol delniške glavnice. Akcionarjem se v sedanjih avstrijski krizi tako dobro godi, da devljejo lahko na stran za slabe čase. — Občni zbor je izpremenil pravila tako, da sme banka v bodoče izdajati industrijske zadolžnice; banka se namerava lotiti torej dobičkanosne emisije panoge in razširiti finansiranje industrije. V upravni svet so bili izvoljeni: Iv. Hribar, dr. Tavčar, Gabr. Jelovek in Krasny; v nadzorstvo pa: Fr. Crobath, dr. Kokalj, Iv. Mejač, dr. Iv. Černe in Nik. Novakovič. Sami rodoljubi! Sami Slovenci!

Slovenski kmetič pa hiti v Ameriko, vzle temu, da so slovenski mecene pri ljubljanski kreditni banki, ki je izključno slovenski denarni zavod, odrezali zase dobro, da bo z garanjem v ameriških industrielnih peklih zaslužil toliko, da bo plačal davke za svojo bajto in pol njivice.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepčanje človega in njegovega zdravja. Te so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvalovo Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist! Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne stroške. Dobiček je torej Vaš! Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIČ

office Room 207, Union Bank Building
25 North Dearborn Street - Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrške in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tinja delavske poškodbe in slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvjetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska trgovina za ZA-
STAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE,
PEKATE itd. v Ameriki.

Izdeluje slatke znake za vsa sloven-
ska, hrvaška, česka, slovaška in srb-
ska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je ti-
skan v vseh slovenskih jezikih in ka-
teremu so priložena zahvalna pisma od
poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski
in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar
se je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne noge in roke iz kavnika, hrbi-
ne noge. Opravo za mrtvovalne ljudi, najnovejša podpornice za ravno
dile. Pasove za kilo. Životne obravnave, elastične nogavice in vse
ortopedične potrebščine, bolnišnične orodje in operacijske potrebščine.
Popravljamo vse v to stroko potrebne stvari. Za dame postrežba dam:

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Tel. Canal 3879.

Odprto od 8. jut. do 8. zvečer.

Pišite po cenik!

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma,
Cal. Komor se izdeluje Fran-
vozki šempanec, različna dobra
vina, likerje in žganje po nizki
ceni je dobiti pri trgovini na
debelo.

F. KORBEL BROS.

INKORPORIRANI V CHICAGO, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— Občno konsumno društvo v Idriji je po zaključku računskega leta 1912 izkazalo očitno napredok. Blaga se je prodalo v minulemu letu več za 28.168 K 90 h, kot v letu 1911. Skupnega prometa pa je imelo društvo v minulemu letu več za 51.504 K 98 vin. kot v letu 1911. Društvo razdeli med svoje članke po 4% dividendi od oddanih znamk za leto 1912.

Občno konsumno društvo v Idriji je nadalje novo filijalko odprlo dne 27. februarja v hiši člana Janeza Kenda za okoliš pod Goramami, na Luzzi, Čegovnici. Kovarjem Rovtu in na Zemlji.

Delavci v Idriji so lahko ponosni na svoje podjetje, ki ima v letu nadpolmilijski obrat.

— Žrtev lahkovarnosti. V lanskem decembru je prišla k vdovi blizu Št. Vida majhna, nekoliko grbasta ženska in ji pripovedovala, da je zadela srečko z 90.000 K. Od te svote da ji bodo odtegnili 30.000 K za dobitkovni davek, a ostali denar pa da bo dobila čez šest tednov z Dunaja. Dejala je tudi, da primanjkuje v loterijskih blagajni denarja, zato da bo tako pozno dobila zadeti denar. Ker pa jej je naročil škof, da mora položiti 1000 K v tabernakel in sicer sme položiti le izposojen denar, naj ji posodi vdova 1000 K. Lahkoverna posestnica je res dala sleparki zahtevano vsoto, če prav je ni poznala prav nič. Slednjič pa so dobili sleparko. Sleparka je že večkrat kaznovana dunarica Terezija Martinčičeva, rojena leta 1869 v Št. Lovrencu, okraj Krško. Izročili so jo deželnemu sodišču.

— Nesreča v tobačni tovarni. V tobačni tovarni si je zlomila prejemalka Ana Salanova levo nogo nad členkom. Na stopnjicah je ležal olupek pomaranče. Salanova je stopila nanj, spodrsnelo se ji je in tako si je zlomila nogo.

— Vseled opeklin je umrla. Frančiška Jonkovič, stanujoča v Čegnarjevi ulici, je imela na reji tri in pol leta staro Jožefo Valento, katero je dobro oskrbovala. Ko je dne 16. t. m. opoldne kuhala na štedilniku juho, je dekletce sedelo na stolu poleg štedilnika, na katerem je Jonkovičeva proti kraju porinila lonec z vrelo juho tako, da se je ta prevrnil in je juha plusknala deklici po desni roki in rami ter jo silno opekla. Jonkovič je hudo opečeno deklico oddala dne 17. t. m. v deželno bolnišnico, kjer je kmalu vsled hudih bolečin podlegla.

— Zastrupljenje z zdravili. V Zg. Danjah, občina Sorica pri Železnikih je šel 53 let stari posestnik Jernej Jensterle iskat k zdravniku zdravlila za želodčne bolečine. Zdravnik mu jih je dal za deset dni. Jensterle pa ni poslušal zdravnika in je zaužil ali nalašč, ali pa iz nevednosti kako učinkujejo zdravila, celo škaflijo naenkrat. Jensterle se je kmalu pa zaužitju onesvestil in vključ zdravniki pomoči čez dva dni umrl.

Med našim narodom je zelo vkošeninjena vera, da so zdravila "prešvoh", ako takoj ne učinkujejo. Marsikdo je že to svojo vero plačal s smrtjo. Vsakdo naj splošno predpise zdravnikov, pa mu ne bo treba umreti zavoljo preveč zavžitih zdravil, ki mu jih je predpisal zdravnik.

— Danilov jubilej. Gospod Danilo je praznoval petintridesetletnico svojega dela na slovenskem odru. Z veliko udeležbo je občinstvo priznalo, da ceni ta dolgoletni trud igralca, ki je takorekoč zrasel z našim gledališčem, tako, da si tega zavoda že misliti ne moremo brez njega. Nosili bi vodo v morje, če bi še posebej naglašali, da je gospod Danilo odličen igralec umetniških kvalitet. In tudi to je že stara pesem, da je kariera slovenskega igralca trnjeva pot; kdor hoče na njen vstrajati, mora imeti ne le veliko ljubezni do umetnosti, ampak tudi trdo kožo. Gospod Danilo je imel oboje. Tako je torej prišel do petintridesetletnice in pride še dalje. V tej dolgi dobi je igral prav mnogo. Vsak ameriški Slovenec, ki se je zanimal za dramo, dokler je bival v domovini, videl ga je v najrazličnejših vlogah, v mladih in starih, simpatičnih in antipatičnih, komičnih in tragičnih, in če tudi ni bil vsakdo z njim vedno enakega mnenja, vedno ob tej slovesni priliki lahko prizna, da je znal vse-

lej pokazati vsako svojo porabnost. Včasih pa se je povslej v prav umetniške višine, in v težkih slučajih je znal imponirati s svojim pojmovanjem vloge in z dobro zadeto karakterizacijo. Nekakšna specialiteta so njegove maske, s katerimi včasih naravnost frapirali. Z ozirom na dobo, v kateri je vstopil v zvezo slovenskega gledališča, mu je vpisati v posebno zalogo njegov realizem, enako pohvalno je pa dejstvo, da je vedno noma tudi ta ostajal v pravih mejah. Če bi rekli, da je brez napak, bi se pač jubilar sam najbolj začudil. A četudi si umetnika kar misliti ne more nikdo, ki razume umetnost, bi bilo vendar zelo všeč, ako bi ob tej ugodni priliki sprejel dober svet in poizkusil, kako se dobro igra brez — sufleze.

V vlogi slepega Arhibalda je nastopil v Sem Benellijevi "Ljubezni treh kraljev" ob svoji petintridesetletnici. Po prvem dejanju so mu izročili venec in druga darila kot znamenja priznanja.

— Truplo pogrešane deklice najdeno. V hudem mrazu dne 8. januarja t. l. ob 3. uri popoldne se je izgubila nad dve leti stara hčerka Angela posestnika Janeza Kneza v Lešah štev. 10. nad Savo. Dekletce je šlo neopaženo za materjo z doma, boso in gologlavo ter v sami suknjici. Pogrešali so jo takoj, a vse iskanje je bilo zastonj. V naslednjih dneh so preiskali vso okolico, dekletca niso našli. Govorilo in pisalo se je, da so jo ukradli cigani. Nekateri so celo trdili, da so jo videli v ciganski družbi. Zdaj pa sta jo dva fanta našla kakih 20 minut daleč od domače hiše v gozdu "Vrhe" tri metre od pota v goščavi. Na pol metra visokem bukovem grmiču je obviselo za krilo, padlo na obraz in obležalo. Truplo je bilo trdo, nestrohnjeno. Miši so ji snežile oči, nos ter napravile luknjo na vratu. Siromaček je zmrznul.

ŠTAJERSKO.

— Pazite na otroke. V Rogateu je odšla posestnica Elizabeta Koranjan te dni za nekaj časa z doma in pustila svoje tri otroke v starosti od 3 do 9 let brez nadzorstva doma. V njeni odsotnosti je vzel najstarejši deček, ki je sedel poleg ognjišča, triletno Antonijo k sebi. Pri tem je zadel ob lonec, napolnjen z vrelo vodo. Lonec se je prevrnil in vrelo voda se je zlija po dekletu, ki je zadobilo tako težke opekline, da je umrlo prihodnji dan.

— Umor. Dne 13. oktobra minulega leta so našli v potoku Volska truplo graščinske deklice Marije Ribičeve. Takrat je sodna komisija dognala, da je Ribičeva utonila, tudi pri raztelesenju niso našli sledov nasilne smrti. Med ljudstvom pa se je trdovratno držala govorica, da je bila Ribičeva umorjena. Sumili so graščinskega oskrbnika Achtiga, ki je imel ljubavno razmerje z Ribičevo, katero ni ostalo brez posledic. Celjsko državno pravdnštvo je zato naročilo okrajnemu sodišču na Vranskem, da preišče vsa zadeva. Preiskava je ostala brezuspešna. Sedaj pa je braslovski okrajni stražmojster Franc Prah po štirimesečnem trudu dobil toliko obtežilnega materiala za umor Ribičeve po Achtigu, da so ga zaprli.

— Samomor vojaka. 21letni prostak Matija Mühlbeck 7. infanterijskega polka v Gradcu si je pogljal kroglo v glavo. Mühlbeck je nastavljal cev službene puške v usta in sprožil. Učinek je bil grozen. Prenesli so ga v garnizijsko bolnišnico in je prav malo upanja, da okrevi. V vojašnici seveda pravijo, da ne vedo za vzrok samomora. Čudne razmere pa morajo vladati v Franci Jožefovi vojašnici, sploh pri avstrijskem vojaštvu, ker je vzrok samomora vedno neznan.

(Op. stavca. V Franci Jožefovi vojašnici v Gradcu vladajo take razmere, da se človek res najhujše reši s tem, da se prej ustrelji, predno prestopi prag te vojašnice. To potrdim lahko jaz, ker sem služil v njej.)

— Električni tok ga je ubil. V Zidanem mostu so čistili delavci oboknice novo zgrajene hiše pri cementni tovarni. 22letni Jernej Petrič je med delom na odru napakno stopil in da ne bi padel, se je prijel električne žice, napeljavne poleg odra iz cementne tovarne. Tok v žici je bil močan 600 voltov. Petrič se je takoj zvrnil in umrl kmalu nato.

— Oče je ubil sina. V Žigerskem vrhu je podiral posestnik Janez Motore s svojim hlapcem Janezom Jurančičem v gozdu drevje, v gozd sta mu sledila tudi triletni sinček Franc in petletni Jože ter se tam igrala z nekim drevesom. Oče se je spril sekati drevo, za katerim je stal triletni Franc, katerega oče za drevesom ni opazil. Zamahnil je s sekirjo in zadel otroka po glavi ter mu razbil čelo. Otrok je vsled dobljene poškodbe kmalu nato umrl.

— Izseljevalni agent. Rudar Fr. Pogljajen iz Šmartna pri Litiji je že dlje časa nabiral rudarje po Trbovljah, Hrastniku in Zagorju za rusko okrožje na Nemškem. Imel je tudi več podagntov. Nedavno tega se je oglasilo v Trbovljah zopet 70 rudarjev, ki so se odpeljali v Ljubljano, odkjer jih je Pogljajen spremil do meje in jih tukaj oddal zastopniku nemških rudnikov. Pogljajen se je vrnil in pričel nabirati zopet rudarje. Dejal je, da mora dobiti še 600 rudarjev. Ker pa iz trboveljskih, hrastniških in zagorskih rudnikov že itak zelo odhajajo delavci in ker izjavlja Pogljajen delavce s sleparskimi obljubami, češ, da zasluži na Nemškem vsak rudar na dan najmanj 6 do 7 mark (7 K 20 vin. do 8 K 40 vin.) so ga naznanili pristojni oblasti.

Posledica tega je bila da so ga vtaknili v "špekhamro".

— Nesreča z dinamitno patrono. Dva rudarska dečka, 9letni Jakob in 13letni Janez Potrato sta našla v Trbovljah neizstreljeno dinamitno patrono. Dečka sta jo zažgala in pri tem je izgubil mlajši eno oko, starejši je pa dobil težko rano na desni roki.

Tudi nekateri odrasli ljudje ne morejo pustiti najdenega razstreliva v miru. Posledica je pa navadno nesreča.

— Samomor. V Pobrežju pri Mariboru se je obesil 71letni vpo-

kojeni mizar južne železnice Fr. Čiligi. Našel ga je njegov sin, ki je ravno prišel iz šole domov, še živega. Hitro je odrezal vrv, a vendar je oče čez par minut umrl. Vzrok samomora je neznan.

— Umor in samomor. V Zeltwegu sta končala življenje 19letni ključavničarski pomočnik Karl Sauer in 17letna Marija Engelmaier. Imela sta se rada, a dekletovi sorodniki so bili proti ljubavnemu razmerju. Mariji so pretili, da jo pošljejo v samostan, če ne konča razmerja. Sauer je v soboto zvečer prosil sorodnike svoje neveste, naj jo pustijo z njim v Brazilijo. Tega mu niso dovolili. Marija je odšla od sorodnikov — mati je v Opatiji — in se ni več vrnila. Iskali so jo vso noč. Končno pa so našli trupli mladih ljudi na gostilniškem vrtu. Komisija je dognala, da je Sauer ustrelil najprej dekleta, nato pa še sebe. Krogla je šla dekletu v levo senco, izstopila na desni strani glave in zadela na to ob vrtno ograjo. Sauer se je ustrelil v desno senco in mu je obtičala krogla v glavi. Čisto ovidvino je, da sta mlada človeka šla le vsled tega v smrt, ker so jima nasprotovali dekletovi sorodniki. Dekle pa še posebno zaradi tega, ker so ji pretili s samostanom. Take sužnjosti deklet ni maralo in je šlo raje v smrt. Klerikalni štajerski/listi pa sedaj pišejo, da so Sauerjevo smrt povzročili organizirani delavci, ki so ga preganjali, ker se ni hotel udeleževati stavke, ki je bila prav takrat v Zeltwegu. Klerikalec se ne zdi nobena stvar prepodla, da je ne bi izrabili proti zavednemu delavstvu.

— V vodjaku se je zadušil. Posestnik And. Kovačič v Dobrovi pri Ormožu je dal na svojem dvorišču izvrtati vodnjak. Delo je prevzel Vincenc Genz starejši iz Dujnovice na Ogrskem, ki pa je prepuštil vse delo svojemu šestnajstletnemu sinu, kateremu so pomagali pri delu posestnik And. Kovačič, njegov sin in duinar. Pred nekaj dnevi so spustili Genzovega sina v vodnjak, ki je bil že 27 metrov globok. Naenkrat je fant zaklical na pomoč. Kovačič in njegov sin sta se takoj spustila oba v vodnjak, a do dna nista mogla zaradi dušljivega ozračja. Nato so poklicali požarno brambo na pomoč in zdravnika. Vsi rešilni poizkusi so ostali brezuspešni, ker ni mogel nihče do dna. Genza so potem s sidrom potegnili iz vodnjaka. Bil je že mrtev, zadušil se je vsled strupenih plinov.

KOROŠKO.

— Nesreča v rudniku. V rudniku pri sv. Štefanu sta ponesrečila rudarja Franz Münzer in Simon Šilher. Popravljala sta v rovu o-

porne brune, ki so se prevrnili na rudarja. Münzer ima zlomljeno nogo, težke poškodbe na roki in oprsju. Težko ranjenega so prenesli v bolnišnico. Šilher je dobil lažje poškodbe.

— Samomor vojaka. V Celovcu se je ustrelil s puško v vojašnici vojak Viktor Moser. Samomor je izvršil v pijanosti vsled strahu pred kaznijo, ker je izostal čez dovoljen čas.

— Veliko poneverjenje. V Trgu so aretirali lesnega agenta Giulia Schiavona in njegovo ženo. Na sumu sta, da sta ogoljufala svojega gospodarja Blažiča na ta način, da je Schiavon neko menico, glasečo se na 20.000 K, izstavljeno v svrhu nakupa lesa, intabuliral na ime svoje žene. Tudi Schiavon je zvičajno izobil od nekega delavca iste tvrdke Borgliva 2000 K.

— Pomanjkanje vode na Koroškem. Po Rožni dolini vlada hud mraz. Še hujše pa pritiska pomanjkanje vode po deželi. V Borovljah so morali delo za štiri ure na dan skrajšati, tako da delajo namesto po 12 samo 8 ur. Tudi veliko mlinov in žag stoji, ker ni dosti vode.

— Ponesrečen železničar. Na beljaškem kolodvoru je povzročila lokomotiva brzovlaka števil. 901 snailca, ko je menjal tira bivšega čuvaja Petra Braksa. Ponesrečenca so prepeljali v brezupnem stanju v bolnišnico, kjer je umrl. Braks je bil oženjen in zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

— Velik požar v Beljaku. V tovarni za sode, preje tvrdka Karel Pascher, sedaj zadruga z omejeno zavezo, je izbruhnil požar. Ogenj se je tako hitro širil, da je pogorelo celo skladišče in del tovarne. Škoda znaša 80.000 do 10.000 K.

— Samomor na tiru. Zvečer je odšla leta 1889 rojena posestnikova hči Marija Majerjeva iz Spodnjih vrat v občini Podkloster z doma ter so jo našli potem na železniškem tiru mrtvo. Starši sumijo, da je izvršila samomor vsled nesrečne ljubezni.

— Velik požar v Žilpolju. Iz neznanih vzrokov je izbruhnil v hiši poslanca Frana Kirchnerja v Žilpolju ogenj, ki se je hitro razširil tako, da so gorele 4 stavbe, med njimi tudi pošta. Pisma in knjige je bilo mogoče še rešiti. Ga silnih del se je udeležilo šest gasilnih društev, manjkalo pa je vode. Škoda na poslopih znaša 30.000 K, na krmilih pa 8000 K. Poslopja so bila zavarovana.

TRST.

— Prepovedan polet. Znani aviatik Vidmar je hotel poleteti iz Trsta v Rim. Politična oblast je prepovedala polet, ker je tržaško ozemlje prepovedano za polete nevojaskih letal.

Uboga Avstrija!

— Zalosten povratek v domovino. Dne 26. februarja je priplul iz Amerike v Trst parnik Austro-Amerikane "Martha Washington". Na krovu je imel v III. razredu 17 umobolnih, ki so jih ameriške oblasti poslale nazaj v njihovo domovino. Zdravi so šli služiti tujini, bolni se vračajo. Slučajev blaznosti je zadnji čas med izseljenici vedno več.

— Zblaznela je vsled samomora hčere. V Trstu se je vsled nesrečne ljubezni zastrupila 27letna Lina Grgančeva. Ko je mati zvedela za samomor svoje hčere, je zblaznela.

— Kdo uživa sadove ljudske "ljubezni do domovine"? Tržaška ladjedelnica, ki gradi za Avstrijo neprenehoma nove bojne ladje, za katero pušča avstrijsko ljudstvo svoje srčno kri, bo letos razdelila med svoje bogate deležnike ne samo 17odstotne dividende kakor lansko leto, marveč 20odstotne. Bogati kapitalisti imajo torej svoj denar prav tako dobro shranjen. Ljudstvo naj plača, ker potrebuje domovina novih bark. Bogati gospodje si pa z barkami kupijo bogostvo.

— Zopet smrtna nesreča na železnici. Poštni vlak števil. 15 iz Gorice je povozil železničarja And. Kocha. Bil je zaposlen pri skladanju poreškega vlaka. Baje je hotel čez progo, zadel v tračnico, padel in vlak mu je povozil obe nogi. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je dvajset minut pozneje izdihnil.

— Nesreča v tržaškem pristanišču. Na Jožefovem pomolu je zašel ladjin natak, 16letni Vin. Strikar, med dva železniška tovorna voza. Odbijajo so ga pritiskali skupaj in v zadnjem trenutku so ga rešili železničarji. Prepeljali so ga v brezupnem stanju v bolnico. Odbijajo sta mu strla ogrodje in zlomila več reber.

— Smrtna nezgoda v Trstu. V zalogi lesa in oglja Alberta Faber v ulici Tesa, števil. 22 se je dogodila smrtna nesreča. Delavec Frana Komana je nanreč zajel pas trans misije in ga raztrgal v pravem pomenu besede na kose. Po konstataciji smrti so odpeljali kose teslesa z mrtvaškim vozom v mrtvašnico pri Sv. Justu.

Vabilo na veselico!

Društvo Francisko Ferrer, št. 131 S. N. P. J.

Priredi dne 12. aprila, 1913

V NARODNI DVORANI, VOG. CENTER & 18. ST.

VESELICO z igro "NJEGOV JUBILEJ"

Petje in ples ter prosta zabava so na dnevnem redu.

Vstopnina 25c.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Dama v spremstvu možkega vstopnina prosta.

K mnogobrojni udeležbi, vabi

ODBOR.

Vabilo na prvo spomladansko veselico

KI JO PRIREDI

Društvo števil. 100 S. S. P. Z. Pullman, III.

v nedeljo 6. aprila, ob 4. uri popoldan
v dvorani John Stancika, 205—115 St.

Uljudno vabimo vsa društva, rojake in rojakinje k obilni udeležbi. Dobra pijača, domače vino in izvrsten prigrizek bode na razpolago.

VSTOPNINA PROSTA

NASVIDENJE NA VESELICI:

ODBOR.

Na društva, ki se bodo udeležila naše veselice, ne bomo pozabili.

OBLEKE

Najnovejšega spomladanskega in poletnega kroja za

odrasle in mladeniče

v največji izbiri in najboljši kakovosti

\$7.50 do \$25.00

Vogel Blue Island Ave. in 18. ul.

Jelinek in Mayer, lastnika

B. WEIS & CO.

Destilator in uvažalec

Trgovec z vinom in žganjem na debelo

Kentucky Viskija vsake vrste. Edini prodajalec grenčice "ROOSTER"

1221 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Najboljša Slovensko-angleška slovnica.

Prirejena za slovenski narod, s sodelovanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y. Cena v platnu vezani \$1.

FARME NA PRODAJ

pri Chases Laku, N. J.

Cena 10 dolarjev aker, za zemljišča, na katerem stoje poslopja pa 16 dolarjev aker.

Zemlja je rodovitna: črna zemljina, pomešana s peskom.

Zemljišča so blizu N. Y. C. železnice, poštne, brzojavne in telefonske postaje. Cerkev, šole, žage in tovarne so v bližini. Nizki davki. Naseljenici iz Evrope živijo v tem kraju.

Pišite za pojasnila:

E. MICHAEL, Chases Lake, Lewis County, N. Y.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

Rudniška produkcija v Avstriji leta 1911.

Kameniti premog.

Izmed 141.471 delavcev, ki so bili v poročilnem letu v celotnem rudarstvu vposleni, pripada 69.872 delavcev (49,36 odstotkov) na premogovnike, v katerih se koplje kameniti premog. Tako, da je skoraj polovica vsega rudniškega delavstva uposlenega pri kopanju kamnitega premoga.

Izmed navednega števila delavcev, vposlenih pri kamnitem premogu, odpada največ na rudnike za kamniti premog ki so nahajajo na Moravskem in v Šleziji, namreč 40.416, to je 57,87 odstotkov vsega pri kamnitem premogu vposlenega delavstva, ali 28,56 odstotkov vsega delavstva vposlenega v avstrijskem rudništvu.

Vrednost pridobljenega kamnitega premoga znaša 143.327.628 K, to je 44,74 odstotkov vrednosti celotne rudniške produkcije v Avstriji.

Tekom minulih 10 let (1902—1911) je množina izkopanega kamnitega premoga poskočila od 110.450.393 meterskih stotov na 143.798.172 meterskih stotov, torej za 33.347.799 meterskih stotov, ali za 30,19 odstotkov.

V 17 podjetjih za koks v Avstriji, ki se nahajajo v okrajih rudniških uradov Střibro, Kutná Hora, Brno in Moravska Ostrava se je porabilo 28.898.858 meterskih stotov kamnitega premoga, ki je imel vrednost 32.819.599 K. Iz navedene množine kamnitega premoga se je napravilo 20.579.109 meterskih stotov koks, ki je reprezentativno vrednost 38.612.728 K. Pri izdelovanju koks je vposlenih 4142 delavcev. Ako se odtegne cena uporabljenega premoga, tedaj odpade na posameznega delavca 1398 K produktivne vrednosti. (V tem seveda vrednosti drugih kemičnih proizvodov niso zaračunani). Razen tega se je v okrajih rudniških uradov Střibro, Sv. Hipolit, Brno in Moravska Ostrava izdelalo iz kamnitega premoga 1.965.621 K. Cena kamnitega premoga, ki se ga je v to svrhu porabili znaša 1.327.416 K. V šestih podjetjih za izdelovanje briket je bilo v celoti vposlenih 75 delavcev. Ako se cena kamnitemu premogu, ki se ga je za produkcijo briket porabilo, primerja z vrednostjo briket, dobimo, da so briketi vrgli 638.196 K dobička. Na posameznega pri izdelovanju briket vposlenega delavca odpada 8500 K pridobljene vrednosti. Cena koks je napram letu 1910 poskočila pri meterskem stotu za 2 vinarja in je znašala leta 1911 1 K 87,6 vin., cena briketom pa je v poročilni dobi bila pri meterskem stotu 1 K 41,5 vin., in je poskočila napram prejšnjemu letu za 53 vinarjev.

Preračun razmerja za celo državo nam kaže, da je množina izkopanega kamnitega premoga zopet poskočila, in sicer za 90 meterskih stotov na posameznega delavca, enako je pridobljena nadvrednost znatno poskočila, in sicer odpade na posameznega delavca 58 K, navzdol temu, da je cena kamnitemu premogu v kraju, kjer se ga koplje, povprečno padla za 1,60 vinarjev. Kakor nam pa gori navedene številke kažejo, se izravna vsak vinar, za katerega cena premogu pade, s povečano delavnostjo delavca, to je ne samo da se izravna, to se pravi nadomesti s povečano delavnostjo, temveč kakor številke govore, ta povečana delavnost padec celo nadkričuje.

Izvoz kamnitega premoga iz Avstrije je v letu 1911 napram prejšnjemu letu poskočil za 68.023 meterskih stotov, in je znašala izvožena množina 13.315.981 meterskih stotov. Poleg tega, to je, ne samo da se izravna, to se pravi nadostotov koks, 1.127.991 meterskih stotov briket, 5994 meterskih stotov tera, napravljena iz kamnitega premoga, in 1108 meterskih stotov amonijumsulfata istotako pridobljenega iz kamnitega premoga.

Kamniti premog se je izvažal v Nemčijo, na Ogrsko, v Bosno, Rusijo, na Rumunsko, v Srbijo, na Bolgarsko in v Turčijo.

Tako kakor pri rjavem premogu, pa padel tudi izvoz pri kamnitem premogu. Nazadovol je izvoz v štirih velikih revirjih, kjer kopljejo kamniti premog, na Če-

skem, Moravskem in v Šleziji za 284.689 meterskih stotov. V Rusijo, na Ogrsko in v ostale balkanske dežele je izvoz nekoliko poskočil.

Kitajski modrijani v vojni.

Pred 2500 leti je živel na Kitajskem modrijan Mo-Ti, Dr. Karl Brunner je predstavil v nemški jezik nekaj njegovih spisov, iz katerih posnemamo sledeče: "Mož je splezal na vrt svojega sosedu in kradel češplje in breskve. Moža bi obsojali vsa javnost, če bi izvedela o njegovi tatvini in ko bi ga zasačili, bi ga vlada kaznovala. Zakaj? Ker je storil sosedu krivico! In če bi vzel sosedu prešiča, psa ali kravo, potem je storil večji zločin, kakor če bi ukradel češpljo ali breskve. Zakaj? Ker bi bil storil sosedu večjo krivico in ker bi bila krivica večja, bi bil tudi zločin tem večji. In če bi prežal na sosedu, ga oropal in zaklal, tedaj bi mu bil storil še večjo krivico. Čim večjo krivico bi mu napravil, tem večja bi bila kazen. V takih primerih bi bil ves svet edin v tem, da je mož kriv in obsojali bi ga; dejal bi: storil je krivico. Tu pa je največji zločin — napad države na drugo — vojne in klanje in moritve med dvema državama! Resnično, večji zločin. In vendar pravi svet, da je prav tako, hvali in izjavlja: prav je! O, kakšna zmešnjava vlada v naziranjih sveta o krivici in pravici. Tukaj je nekdo, ki vidi nekaj črnih predmetov in pravi, da so črni; če pa vidi mnogo črnih predmetov, pravi, da so beli. Ali verujete, da ta mož ve, kaj da je črno, kaj belo? Zopet drugi je pokusil nekaj grenkih reči in pravi, da so grenke; če pa je pokusil mnogo grenkih reči, tedaj pravi, da so sladke. Ali verujete, da ta mož ve, kaj da je grenko, kaj sladko. — In tukaj je ves svet, ki ve, da je tatvina ene češplje ali breskve zločin in da je moritev, ubijanje zločin. Kadar pa sodi svet o vojnah, o ubijanju in puščanju med narodi, tedaj hvali te zločine in izjavlja, da to ni krivica! Da, svet ne ve, kaj je pravica, kaj krivica." — To je tožba kitajskega modrijana, ki je doživel v petem stoletju pred Kristusom rojstvo. In od takrat je svet pridobil kulturo in civilizacijo, ki je že prodrla v najskritejše kote. Ali naziranje o dobrem in slabem je pri "gospodarjih sveta" še vedno neizpremenjeno. Ubijanje v vojni tudi danes ne velja za zločin, temveč je slaven čin v večjo čast božjo.

Nekateri slovenski časnikarji v Ameriki so postali tako kulturni in civilizirani, da imenujejo človeka, ki je proti vojni, pirata in roparja.

Kitajski modrijan, ki je živel pred 2500 leti je imel več soli v glavi, kakor nekateri slovenski ameriški časnikarji, ki so civilizacija in kulturo jedli z veliko žlico.

Sploh pa od ljudi, ki priznajo, da sme kapitalist oropati delavca za dve tretjini zaslužka, ne smemo pričakovati drugačnega pojmovanja o kulturi in civilizaciji.

Razne vesti.

— Uprava poštnih hranilnice je konstatirala, da se je v zadnjem letu poslalo 12 milijonov dolarjev manj v Evropo, kakor v prejšnjih letih. Uprava poleg se trdi, da denar sedaj ostaja v deželi in se nalaga v poštni hranilnici.

Po našem mnenju je treba izkati vzroke drugod, da gre manj denarja v Evropo. Podražila so se živila najmanj za deset odstotkov, med inozemskimi delavci pa vlada splošno nezaupanje proti Evropi, ker se boje, da balkanska vojna lahko zaneti splošen evropski požar.

— V Plymouth, Mass. so zaprli Jennie May Catonovo. Osunljena je, da je s truplom spravila svojega soproga J. G. Catona, podadmirala zvezne mornarice, na boljši svet. Ker je podadmiral umrl nagloma, so po njegovi smrti raztelesili njegovo truplo. Profesor W. F. Whitney je našel v njegovem želodcu arzeniko.

— Desetletna samomorilka. Iz Velikega Varadina poročajo: 10-letno učenko Katarino Kečttnig

so prinesli iz Varadščöllösa v tukajšnjo bolnišnico. Hotela je izvršiti samomor in je bila za to lug. Telo samomorilke je bilo že v čez pokrito z ranami. Deklece je povedalo, da je sirota in da jo je teta, pri kateri je v oskrbi, neusmiljeno pretepała. Teta jo je tolkla s palico, katero je namočila v petroleju in jo potem zažgala, po golen životu. Z razbeljenimi klesčami jo je teta žgala po telesu in jo z jermenom tako dolgo pretepała, da ji je pritekla kri. Deklece ni moglo več prenašati teh muk, zato se je hotelo usmrtiti. Proti poživljeni teti, Ivani Tothovi, se je pričelo sodnijsko postopanje. Deklece najbrže ne bo ozdravilo.

— Vse je na prodaj! Monakovski tehnik "Licht und Schatten" priobčuje v zadnji številki velepomembnem spomin, ki kaže, kako cenijo knezi svoje podanike. List piše: Ko je bila severoameriška osvobodilna vojna so prodajali nemški knezi svoje podanike Angleski. Posamezni knezi so prodali: vojvoda Brunšviki 5723 mož, deželni grof Hessen-Kasselski 16.992 mož, Hanavski knez 2422 mož, mejni grof Anspachski 1644 mož, knez Waldeški 1223 mož in knez Anhalt-Zarbstski 1160 mož. To so povprečno štirje odstotki vsega prebivalstva. Od teh 20.166 je bilo ob življenje 11.853 in za vsakega padlega ali pohabljenega so dobili knezi še posebno odškodnino, tako da je seveda vsakdo izmed teh skrbnih delnih očetov gojil vročo željo, da bi jih čim več popadalo na daljnih ameriških bojiščih. Cena za vsakega moža je znašala po 100, 120 in 150 dolarjev. Zgodovinar Franc pl. Löher (1818—1892) je priobčil nad vse značilno pismo za mišljenje teh knezov. Pismo je pisal grof Schaumburg, vojvoda Hessen-Kasselski, baronu Hohenloffu, vrhovnemu poveljniku belskih čet v Severni Ameriki. Pismo je od 8. februarja 1777. Knez izražal najprej svoje veselje v pismu, da je padlo v bitki pri Trentonu 1650 njegovih mož, potem se pa jezi na angleskega ministra, ki mu je poračunal le 1455 padlih, kar je seveda za knezovo mošnjo pomenjalo precejšnjo izgubo. Ob koncu pisma pa pravi: "... in spominjam Vas, da se od 300 Sparancev, ki so branili Termopile, ni vrnil niti eden. Srečen bi bil, ko bi mogel enako govoriti o svojih vrlih Hessencih. Povejte gospodu Mindorffu, da sem z njim skrajno nezadovoljen, ker je rešil onih 300 mož, ki so bežali pred Torontonom. V teku vojne ni padlo niti deset njegovih mož!"

— Poroke otrok v Indiji. "Times" poročajo, da so v Suratu praznovali 400 porok med člani rodu Leva Kubi. Nobena od nevest ni bila stara dvanajst let. Večina so bile v starosti on enega do devet let, ženi pa od tri do šest let. Večina ženinov in nevest, ki so si naprtli zakonski jarem, so sedeli ali ležali v naročju staršev med obredi in starši so jih morali tolažiti s cukrčki. Rod Leva Kubi praznuje poroke vsakih deset ali dvanajst let. Te otroške poroke imajo strašne socialne posledice, ker postanejo tri in štiriletna dekleta vdove ter jih zadenejo vse strašne posledice predpisov o indijskem vdovstvu.

— Poroke otrok v Indiji. "Times" poročajo, da so v Suratu praznovali 400 porok med člani rodu Leva Kubi. Nobena od nevest ni bila stara dvanajst let. Večina so bile v starosti on enega do devet let, ženi pa od tri do šest let. Večina ženinov in nevest, ki so si naprtli zakonski jarem, so sedeli ali ležali v naročju staršev med obredi in starši so jih morali tolažiti s cukrčki. Rod Leva Kubi praznuje poroke vsakih deset ali dvanajst let. Te otroške poroke imajo strašne socialne posledice, ker postanejo tri in štiriletna dekleta vdove ter jih zadenejo vse strašne posledice predpisov o indijskem vdovstvu.

Listnica uredništva in upravnštva

Vse brate tajnike in sestre tajnice, kakor vse člane in članice prosimo, da naj nas nikar ne nadlegujejo z oglasi ali pozivi k sejanju ali veseljam, v katerih se vsebina suče krog žrebanja ali srečkanja za hišo, konja, zlato uro, harmoniko ali katero drugo reč, ker so vsi oglasi in pozivi, ki se tičejo žrebanja, po poštenem zakonu Zdr. držav sleparski (fraudulent). Dovoljen je le šaljiv srečolov, pri katerem ne odloči sreča. Te določbe so veljavne tudi za pisma. Zategadelj svetujemo vsem bratom, sestram in čitateljem, da naj nikar ne uporabljajo pošte v reklamne svrhe za žrebanje ali srečkanje, pri katerem gre za dobitke in odločujoče slepa/sreča.

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf
izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dobro in poceni

6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND, OHIO

ADVERTISEMENTS.

Marec za pljučne bolezni

Nestanovitnost vremena, razpostavljanje mrazu ali mokroti, hitre izpremembe gorkote, prepihi ali pregorki sobe, neprimerna obleka so po navadi vzroki prehlada ali kašlja, katere, ako jih zanemarjate se lahko razvijejo v kahe bolj resne pljučne bolezni.

Severov Balzam za pljuča

(Severa's Balsam for Lungs)

zelo uspešno učinkuje v takih slučajih, kjer ustavi kašelj, vrne bolne dele v zdravi stan in prepreča bolj resne bolezni. Poskusite ga!

Cena 25 in 50 centov.

Ne čudite se

ako zgubljate težo, ker ne more vaš želodec prebavljati jedil,

Severov Želodčni grenčec

(Severa's Stomach Bitters)

je tisto zdravilo, katero bi morali rabiti da vam okrepeča celi prebavni stroj ter povrne slast do jedil.

Cena \$1.0 steklenica.

Naprodaj so v lekarnah povsod. Ako jih vaš lekar nar nima, pišite nam po zdravila in nasvet.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Važno uprašanje!
KDO mi opravi
najbolje in najceneje?
Konzularne,
starokrajake
sodnijske in
vojaške
zadeve
Javni notar
J. Kaker
220 1/2 Grove St
Milwaukee, Wis.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Prodajam

Concord vino sodček od \$20. -- \$30.
Catabla " " " \$20. -- \$30.
Tropinovo žganje, galona . . . \$2.50

Naročilu je priložiti gotovi denar ali pošto nakaznico. Umestno je naročiti blago sedaj, dokler so cene še zmerno nizke. Z veseloštopovanjem

A. W. EMERICH,

vinska trgovina in distilacija žganja,
vogal Holmes & St. Clair Ave., Cleveland, O.

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

1,9% od stržene vsote gre v rezervni fond S. N. P. J. 1 Pismena naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naročila se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,

3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

NEBO CORK TIP CIGARETE

Vsakdo puši
NEBO CIGARETE
10 za 5c

Vsak prodajalec jih prodaja vsaki dan več.

Najboljše blago v Ameriki, ker so izvrstne.

ESTD 1760

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorejskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmerske pridelke. Blizu u Chicaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas! Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišča pri nas, predno se obrnete drugam. Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljišč gro vedno kviško.

Česko-slovanska zemljiščna družba
3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje. Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden.

1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinških in posojilnih društev.

Krajsko, Češko Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo.
Benatky-eve stavbinsko in posojilno društvo.
Hrad Rabi stavbinsko in posojilno društvo.
Unijsko stavbinsko " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih mesta.
Denarna posojila proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,500,000.00

JAN KAREL,
PREDSEDNIK.

J. F. ŠTEPINA,
BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenta. Bodite uverjeni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZE.

Slovenske cenike pošljamo zastonj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois